

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

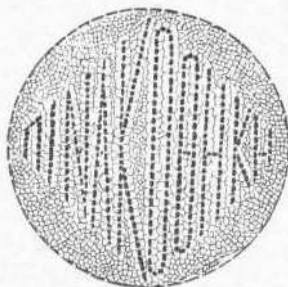
ΕΤΟΣ Α΄.

ΤΕΥΧΟΣ Η΄.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1901

ΑΘΗΝΑΙ

◆◆◆ ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ
◆◆◆ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

◆◆◆◆◆ ΓΡΑΦΕΙΑ
ΟΔΟΣ ΠΙΝΑΚΩΤΩΝ
◆◆◆◆◆ ΑΡΙΘ. 22 Α΄.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ
ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 1
ΚΑΙ 20 ΛΕΠΤΑ

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΔΗΜ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Α' ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1901 ΤΕΥΧΟΣ Η'.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Έτησία δρ. 12.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

Έτησία φρ. χρ. 12.

Έξάμηνοι κατ' αναλογίαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Η' ΤΕΥΧΟΥΣ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ Τά νυμφικά υποδήματα. (Διήγημα).
 ΣΤ. ΜΑΡΤΖΩΚΗ. Είς τήν ποιήτριαν Ε. Α. (Ποίησις).
 ΣΠ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗ. Δύο άρχαίαι Βυζαντιναί εικόνες εν Ζακύνθω. (Ιστορικόν σημείωμα).
 Δ. Ι. Κ. Η τέχνη κατά τόν Μεσαίωνα. (Άραβικά καί Μανριτανικά μνημεία).
 Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ. Η φιλοξενία (Διήγημα.—Τέλος).
 ΜΑΡ. ΠΙΠΙΖΑ ΜΑΝΤΖΟΥΝΗ Τραγούδια.
 ΣΤ. ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ. Καλλιτεχνική ψυχολογία.—Τό τάλαντον.
 Μ. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ. Δάκρυα (Ποίησις).
 ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ. Τό Έκθετον (Μετάφρασις Άγ. Κωνσταντινίδου).

Κ.—Θάλεια Φλωρά.
 ΑΛΚΥΟΝΟΣ. Όνειροπόλησις.
 ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ. Γεώργιος Βιτάλης.
 ΔΙΚ. Δι' όλον τόν κόσμον.—Έκ του σημειωματαρίου μου.
 ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΜΑΣ γελοιογραφούμενοι.
 ΑΔΙΟΡΘΩΤΟΥ. Συζυγικόν δῶρον (Σατυρικόν διήγημα).
 ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ. (Ηρωίδες εν τή ποιήσει καί τή Ιστορία).
 ΘΗΤΑ. Καλλιτεχνικά χρονικά (Νέα Σχηνή).
 ΔΑΦΝΙΔΟΣ. Σημειώσεις ενός μηνός.
 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ. (Μηνός Σεπτεμβρίου). Γερμανία.—Έλβετία.—Γαλλία.—Ρωσία.—Αύστρια.—Ιταλία.—Τουρκία.—Άσσυρία.—Έλλάς

ΦΩΤΟΤΥΠΙΑΙ

Mlle J. ROMANI. Άθωότης.
 F. LARD. Η μαργαρίτα.

L. BONNAT. Η Δικαιοσύνη.
 A. DE LA GANDARA. Ύπνος.

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΙ

Α. Κ. Βινιέτα (σελ. 175).
 Φ. ΑΡΙΣΤΕΩΣ. Νυμφικά υποδήματα (3 εικόνες).
 Α. ΣΩΧΟΥ. Μνημείον Ζαρίφη.
 † Δ. ΜΟΡΕΛΛΗ. Τό πρωτόν άστρον.
 ΘΑΛΕΙΑ ΦΛΩΡΑ εν τῷ έργαστηρίῳ της.
 Γ. ΒΡΟΥΤΟΥ. Άνδριάς Σολωμού.
 Φ. ΑΡΙΣΤΕΩΣ. Σάτυρα (Τίτλος).

Φ. ΑΡΙΣΤΕΩΣ. Αυτόγελοιογραφία.
 ΕΠ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ. Η Νίκη.
 Η ΔΙΣ ΘΕΩΝΗ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ως τρελλή εις τό «Όνειρον έαρινής πρωίας».
 ΝΕΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ, ΤΙΤΛΟΙ. Σ. Ξενοπούλου Πρωτογράμματα. Έν σελ. 175, 181, 187, 188.—Φ. Άριστέως 174, 183, 189, 191, 192.—Κ. Σ. Κόσμημα (Σελ. 186).

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

“ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ,,

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ, ΦΡΙΞΟΥ ΑΡΙΣΤΕΩΣ,
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΚΛΠ.

Σελίδες 64. Έκαστον άρτίτυπον δρ. 2.— Έπί έκλεκτοῦ Όλλανδικού χάρτου δρ. 3.

Ό αποστέλλων τό αντίτιμον εις τήν διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης» λαμβάνει τόν τόμον ελεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν. Διά τούς συνδρομητάς μας δρ. 1 καί 40 λεπτ.

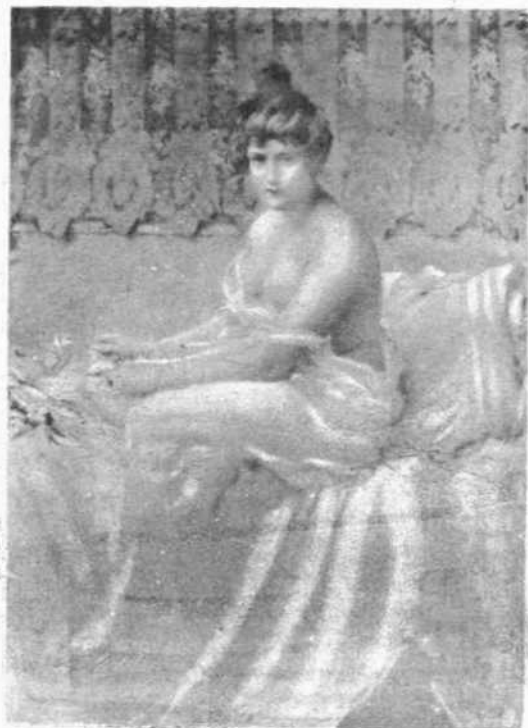

Mlle JUANA ROMANI "Λυθόττης."

L. BONNAT. "Η Δικαιοσύνη."
(Plafond.— Palais de Justice)

F. M. LARD. "Η μαργαρίτα."

A. DE LA GANDARA. "Υπνος."

ΤΑ ΝΥΜΦΙΚΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ

Ο Γιάννης Τυχερός ήτο ο καλλίτερος εργάτης του υποδηματοποιείου. Τριακοντούτης και πλέον, ισχνός, μελαγχροινός, έφερεν επί της μορφής όλα τα σημεία μακράς βιοπάλης. Δεν εγνώριζε

καμμίαν άλλην διασκέδασην, εκτός της εργασίας. Πρώτος μετέβαινεν εις το κατάστημα, τελευταίος έφευγεν. Εις το υπόγειον του υποδηματοποιείου όλην την ημέραν και ενίοτε την νύκτα εκυπτεν επάνω εις το τραπέζι. Ο κύριός του τον ήγάπα πολύ και εις αυτόν ανέθετε κατά προτίμησιν την εργασία των κομψότερων υποδημάτων.

Ο Τυχερός συνεδέετο δι' ιδιαίτερας φιλίας με τον όμοτεχόν του Σταύρον, όστις εκάθητο εις έν χαμόσπητον—τό μοναδικόν—μιάς λεωφόρου. Κάθε Κυριακήν απόγευμα επήγαινεν εις τό δωμάτιον του Σταύρου και άφου εκάθητο όλίγην ώραν, εξήρχοντο έπειτα μαζί.

Μίαν Κυριακήν ο Τυχερός είχαν άφοσιωθή εις μιαν κατασκοπείαν. Δεν έννοούσε ν' απομακρυνθή του παραθύρου και όταν ο Σταύρος τον ειρωνεύθη διά την περιέργειάν του, ο Τυχερός μελαγχολικός απήντησε :

—“Ατυχος πάντα ! Και να σε λένε Τυχερό!..”

Ο Σταύρος συνεπέριε πολλά. Υποπτεύθη καμμίαν ροδοκόκκινην καμαριέραν εις τό απέναντι μέγαρον, άλλ' όποία υπήρξεν ή εκπληξίς του όταν είδε τον Τυχερόν παρατηρούντα άτενωώς την ώραιοτάτην μοναχοκόρην ενός πολυταλάντου κτηματίου, όστις κατόκει απέναντι.

Εκτοτε ήτο ή μόνη απόλαυσις του Τυχερού να κάθεται κάθε Κυριακήν εις τό παράθυρον εκείνο, εις έν ήρειπωμένον κάθισμα και να διευθύνη τά βλέμματά του εις την τραπεζαρίαν του άντικρυνού μεγάρου, διά να βλέπη εξηπλωμένην την κόρην του γείτονος.

Μίαν ημέραν, με την δύσιν του ήλιου, την βλέπει από τό παραθυράκι του υποδηματοποιείου όπου ειργάζετο να περνά. Λές και εσταμάτισεν ή καρδιά του μόλις την άνεγνώρισε.

Ποτέ έως τότε δεν την είχαν ιδή εις τον δρόμον. “Ω, πόσον του εφαινετο τώρα διαφορετική ! Τί ανάστημα μεγαλοπρεπές, ποία χάρις εις τό βάδισμα, ποίος πλούτος την περιέβαλλε. Αφίνει την εργασία του, ανορθούται και την βλέπει να εισέρχεται εις τό κατάστημα. Πρώτην φοράν συνέβαινε αυτό. Α, είχε άδικον προχθές να μέμφεται τό όνομά του. Ωμολόγει τώρα ένδομύχως ότι ήτο πράγματι τυχερός άνθρωπος.

Οί άλλοι εργάται κάτι υποπτεύθησαν. Ένας μάλιστα εξ αυτών, υπερόψηλος κουτσαβάκης, έβαλε τό πρώτον βέλος της ειρωνείας και θα διεδέγοντο αυτό και άλλα, αν ο καταστηματοάρχης δεν εκάλει τον Τυχερόν επάνω. “Ω, πως έσχε την δύναμιν να την άντικρύση χωρίς να πέση ! Με έν κατάλευκον φόρεμα, διαφανέστατον, με ένα καπέλλο αιθέριο, ήτο μία ζωγραφιά, ένας άγγελος. Δίπλα της ένας νέος — πελάτης

του μαγαζιού—πολύ ευμορφος, πολύ κομψός, συνοδεύων κάθε λέξιν, την οποίαν αντήλασσε μαζί της, με έν μειδιάμα—μειδιάμα ευδαιμονίας.

Ο καταστηματάρχης διατάσσει τόν Τυχερόν νά πάρη τὰ μέτρα της κυρίας. Έγρονάτισε. Πόσες φορές είχε γονατίση ή ψυχή του! Ένα πόδι μικρό-μικρό με μεταξωτή μαύρη κάλτσα. Τό ήσθάνθη εις τὰς χείρας του, τό έσφιξε. Έκείνη με πολλήν προφύλαξιν άνύψωσε τό φόρεμα και προκλητικώς άντήχησε, όταν προσετρίβη τό φόρεμα εις τό μεταξωτόν έρυθρόν έσωφόριον, ό θρούς της μετάξης. Έδοκίμασεν έν τούτοις ό Τυχερός μίαν έντροπήν την στιγμήν εκείνην, όλίγον απέχουσιν του έξευτελισμού. Έλλ' άφού την ήγάπα, ό έξευτελισμός δέν του έκαμνε έντύπωσιν.

— Έτελείωσε και αυτό, ειπεν εκείνη, διευθετούσα τό φόρεμά της.

— Τὰ υποδήματα θά είνε κυρικά, ειπεν ό καταστηματάρχης πρὸς τόν Τυχερόν με μίαν σοβαρότητα, ως νά του έρίστα ιδιαιτέρως την προσοχήν.

Ο Τυχερός έμεινε κεραυνόπληκτος. Δέν έφαντάζετο ποτέ ότι θά εγίνετο ιδική του—αι ιδιοτροπία και αι φιλαρέσκεια των γυναικῶν έχουν όρια—άλλά και δέν υπέθετε τόσῳ ταχειῶν την διακοπήν των όνειρων του. Πῶς θά έπερνούσε τὰς Κυριακάς του τώρα πλέον, πῶς θάντι-

κρυζε τὰ μαγικά εκείνα παράθυρα. Και όσῳ έσυλλογίζετο ότι αν την έβλεπε, θά την έβλεπε άκουμβῶσαν εις τὰς άγκάλας άλλου, τόσῳ έσπαράσσετο ή ψυχή του.

Έκαμε νά φύγη ό Τυχερός· ό καταστηματάρχης τόν έκράτησε διά νά έρωτήση την κυρίαν πότε ήθελε νά είνε έτοιμα τὰ υποδήματα, άλλ' άντ' αὐτῆς έσπευσεν ό μνηστήρ νά ειπή με κάποιαν άνυπομονησίαν:

—“Όσῳ μπορείτε γληγορότερα.

Σιωπηλός, μελαγχολικός ό Τυχερός έπανήλθε εις την θέσιν του. Έπιασε δουλειά, αλλά ό νους του έτρεχε μακριά, έγύριζε μαζί με εκείνην.

Τί κακή νύχτα που πέρασε! Πρώτην φοράν εις την ζωήν του έκλαυσε με τόσον παράπονον.

Την άλλην ήμέραν, του ειπε ό κύριός του ν' άφιση κάθε άλλην εργασίαν και νά επιμεληθῆ τὰ νυμφικά υποδήματα.

Από της στιγμῆς εκείνης ήρχισε τό βραδύ μαρτύριον. Έκυπτε βαρύς, άμίλητος επάνω εις τὰ ύλικά, από τὰ όποια θά περιεκαλύπτοντο τὰ ώραία εκείνα, τὰ μικροσκοπικά πόδια. Έφαντάζετο έαυτόν την στιγμήν εκείνην νεκροθάπτην· έχάραττε τό δέρμα, ως νά έσκαπτε τόν τάφον της ευτυχίας του. Και όταν έπήρε τό λευκόν άτλάζι, διά νά τό προσαρμόση, ένόμισεν ότι έκοψε ένα κομμάτι από τό σάβανον της ψυχῆς του, ότι έσχιζε τὰ όνειρά του. Και έπρόσεχεν—ό δυστυχής, ώ πῶς έπρόσεχε!—μήπως πέσουν επάνω εις τό άσπιλον άτλάζι τὰ δάκρυά του, αν και τό ήθελε, διά νά τὰ έστελνε εις την νύμφην με τὰ σημάδια εκείνα του άηληπισμένου έρωτός του.

Και ειργάζετο γλήγορα—ό γαμβρός έδιάζετο πολύ, και ειχε δίκαιον νά βιάζεται— και αι ώχραί, αι κάτισχνοι χείρες του νευρικῶς και μηχανικῶς έκινούσαν και αι άρτηρίαί του ξεπετούσαν φαιά υπό την άπιασκηρημένην έπιδερμίδα, και κοιλώματα βαθέα έσχηματίζοντο εις τὰς κλειδώσεις των δακτύλων.

Τὰ υποδήματα εξόχως κομψά, μικρά, χαριτωμένα, έτελείωσαν. Γοβάκια με παλλεύκους μεταξωτούς φιλόγκους, έτοιμα νά τριγυρίσουν και αυτά την τράπεζαν του Έμναίου.

Ο καταστηματάρχης ήτο τόσον ένθουσιασμένος από την κατασκευήν, ώστε τὰ έβαλε εις την βιτρίναν, έως ότου ζητηθούν.

Έλλ' αι ήμέραι παρήρχοντο και κανείς δέν έφαινετο.

Ένα Σαββατόβραδο, μιά άμαξα βιαστική σταματᾶ πρὸ του καταστήματος. Ένας σκυθρωπός υπηρέτης, ό όποιος έβαστούσε μαύρες κορδέλλες και νεκρώσιμα, ζητεῖ τὰ νυμφικά υποδήματα.

Ο καταστηματάρχης τὰ έξεσκόνισε και ένῶ τὰ

όλίγοι ειχον άπομείνη. Οι εκλεκτοί διεσκορπίσθησαν, άλλ' αὐτός έσπευσε εις τό πλάι των νεκροθαπτῶν.

Παρηκολούθησε με βουρκωμένα μάτια την σκληράν διαδικασίαν, ήτις προηγείται της ταφῆς.

Οι νεκροθάπται άφήρεσαν τό σκέπασμα του φερέτρου, διά νά άσπασθούν την νεκράν διά τελευταίαν φοράν οι γονεῖς. Και τότε εις τὰ θολά μάτια του Τυχερού άστραψαν τὰ λευκά άτλάζωτά υποδήματα.

Έκείνα ήσαν· νομίζει ότι άκόμη τὰ κρατεῖ με τὰς τυλώδεις χείρας του και μέσα εις τούς λυγμούς των οικείων ήκούσθη ένας παράτονος λυγμός, τό κλάμμα του Τυχερού. Και έπιπταν τὰ δάκρυά του, ελεύθερα τώρα και χωρίς φόβον, επάνω εις τὰ λευκά υποδήματα, τὰ όποια έμελλαν νά την στολίσουν ως νύμφην και τώρα την συνοδεύουν νεκράν, και ήσθάνθη αίρνης μίαν άγρίαν χαράν, διότι συνεθάπτοντο, άσπιλα τὰ υποδήματα, παρθενικά, μαζί με την κόρην, μαζί με τὰ όνειρά του και τὰ δάκρυά του, εις την αιωνίαν άγκάλην του τάφου!

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

(Από τὰς άρτι εκδοθείσας: «Έντυπώσεις της Ζωῆς».)

Τὰς εικόνας έπιλοτείχησεν ό κ. Φ. Αριστέυς.

ΑΠΟ ΤΑ “ΠΑΝΟΥΡΑΝΙΑ,”

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΙΗΤΡΙΑΝ Ε. Α.

Θε νάσαι κ' έσὸ πλάσμα
Του πλειο γαλάζιον κόσμου
Και μόλις σ' εἶδα εμπρός μου
Σ' ώνόμασα άδελφή.

Θε νάχισες μ' έμένα
Κ' αὐθάρθηκα σά βρῶσα
Στά στήθεια r' άραδρόση
Η πλειο λευκή στροφή.

Για σέρ' άφ' τό τραγοῦδι
Που ψάλλουν κόσμο χίλιοι
Και που μυριάδες ήλιοι
Τ' άνοίγουν την αυγή,

Σά σπίθα μέσ' στη στάχτη
Στό φτερωτό μου στιχο
Έκράτησα έναρ ήχο
Για νά σε βρω στη γῆ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

περιετύλισσε, εξέφρασε συγχρόνως την άπορίαν πρὸς τόν υπηρέτην, πῶς ήργησαν νά τὰ πάρουν.

— Γιατί άργήσαμε . . . άπήντησεν εκείνος. Έχ! Ποιός νά πιστεύει πῶς θά της τὰ φορούσαν στη κάσα! . . .

Έμεινεν έννεός ό διευθυντής του καταστήματος, όταν έφαντάσθη νεκράν την ώραίαν εκείνην κόρην.

— Κρίμα, κρίμα . . . προσέθηκε περίλυπος, όιοinei οίκτειρών την ματαιότητα του κόσμου.

Ο Γιάννης Τυχερός δέν ήξευρε τίποτε. Την άλλην ήμέραν—ήτο Κυριακή—εξεκίνησεν, όπως πάντοτε, διά τό σπήτι του Σταύρου. Ητο συνήθειά του· αλλά τώρα, ήθελε περισσότερο από κάθε άλλη Κυριακή διά τελευταίαν φοράν νά την ιδῆ, κόρην άκόμη, ξαπλωμένην όπως πάντοτε εις την άγαπημένην της πολυθρόναν . . .

Τὰ μαύρα παραπετάσματα της θύρας τόν σταματοῦν, του δένουν την καρδιά.

Τό όνειρόν του ειχεν άποθάνη παρθένον!

Έξεκίνησεν ή πομπή. “Ω, πόσοι ήκολούθουν τό κλειστόν φέρετρον! Που νά πλησιάση ό πτωχός αὐτός εις τούς εκλεκτούς εκείνους όμίλους. Έσύρετο τελευταίος, με τὰ γιορτινά του, πλησίον εις τὰ πενηθοροῦντα άλογα της νεκροφόρου . . .

Όταν έφθασεν ή κηδεία εις τό νεκροταφείον,

ΔΥΟ ΑΡΧΑΙΑΙ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑΙ ΠΑΝΑΓΙΑΙ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

Ν Ζακύνθω υπάρχουν δύο ωραία εικόνες Βυζαντινής τέχνης, αἱ ὁποῖαι κοινῶς λέγονται ἡ Χρυσοπηγή καὶ ἡ Λαουρέταιρα. Ἡ πρώτη εἶνε κοινοτάτη καὶ τοῖς ξένοις καὶ περὶ τῆς ὁποίας μνησθῆναι ποιεῖται ἐν τῇ *Βυζαντινῇ τέχνῃ* καὶ ὁ φίλος κ. Μαυρογιάννης. Συχνάζεται ἡ ἐκκλησία τῆς κειμένη ἐπὶ τοῦ γραφικωτάτου γηλόφου ἐνθα τὸ προάστειον Μπόχαλη,

παρὰ τῷ ὁποίῳ ὑψοῦται τὸ παλαιὸν φρούριον, καὶ ἡ εἰκὼν εἶνε πλήρης ἀναθημάτων. Ἡ δευτέρα εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Πόλεως ἀφιερωμένην εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα, τὴν κειμένην εἰς τὴν ὁδὸν Κολοκωτρώνη, τὴν ἄγουσαν εἰς τὸ Κρύο-Νερό, ἐνθα ἄρχεται τὸ γραφικώτατον Ἀκρωτήρι, ἄλλο τῆς νήσου μικρὸν προάστειον. Ἐπὶ Ἐνετῶν καὶ αἱ δύο Παναγαίαι ἐκείντο εἰς τὸ φρούριον. Οἱ σεισμοὶ κατέστρεψαν τοὺς ναοὺς των καὶ ἐπειτα, ἐλθόντων τῶν Ἀγγλων, τὸ φρούριον ἐχρησίμευσεν ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν στρατόν. Ἡ Λαουρέταιρα, κατ' ἔτος κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ Πάσχα φέρεται εἰς ἐκκλησίαν κειμένην εἰς τὸ Ψήλωμα—νῦν, ὁδὸν Φιλικῶν—καὶ τὸ ἀπόγευμα γίνεται ὠραία πανηγυρὶς καὶ ἐπειτα λιτανεύεται ἡ Παρθένος ἡμιεπισήμως καὶ φέρεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἀμφότεραι αἱ εἰκόνες εἶνε ἐπὶ ξύλου ζωγραφισμέναι. Ἡ Χρυσοπηγή καλύπτεται ἅπασα διὰ νεωτέρας ἀργυρᾶς ἐπιχρῶσου ἐνδύσεως, πλὴν τῶν προσώπων τῆς Παρθένου καὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀργυρώματος τῆς εἰκόνος, πρὸς τὸ κάτωθεν ἀριστερὸν μέρος τῆς εἰκόνος, ἀναγινώσκειται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: *Καυχᾶται ἡ πόλις Ζακύνθου σχοῦσα Χρυσοπηγῆς τε τοιαδ' εἰκόνα ὀκτακοσίῳ τετράκις δέκα ἔτη γραφεῖσα μετὰ Χριστοῦ γε.* Ἡ ἐπιγραφή ἐννοεῖται εἶνε ἄγνωστον ἡμῖν ἂν κατὰ παράδοσιν συνετάχθη ἢ ἂν ὑπῆρξε καὶ πρὸ τῆς ἐπαργυρώσεως καὶ ἐπὶ τῆς σανίδος. Ἡ Λαουρέταιρα ἐπίσης εἶνε κεκαλυμμένη διὰ ἀργυρᾶς ἐνδύσεως, πλὴν τῶν προσώπων τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐργασία τῶν προσώπων ἀμφοτέρων τῶν εἰκόνων εἶνε ἀρίστη καὶ ἀποδεικνύει ὅτι εἶνε ἀρχαῖαι καὶ ἐγράφησαν ἀπὸ καλῶν καλλιτέχνων. Ἡ κεφαλή τοῦ Χριστοῦ χαρακτηρίζει καὶ εἰς τὰς δύο τὴν παιδικὴν χάριν. Τὸ πρόσωπον τῆς Λαουρέταιρας εἶνε ὠραιότατον. Ἀλλὰ πότε καὶ ποῦ ἐγράφησαν; Περὶ τούτου καὶ αὐτὸς ὁ μακαρὶτης Χιώτης ὁ

κατ' ἐξοχὴν τῆς νήσου ἱστοριογράφος οὐδὲν μᾶς λέγει εἰς τὸν δευτέρου αὐτοῦ τόμον, ἐνθα ἐν σελίδι 541 ἀναφέρει τὰς δύο ταύτας εἰκόνας.

Ἡμεῖς ὅμως ἔχομεν δυσεύρετον βιβλίον τυπωθὲν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1761, καὶ φέρον τίτλον *Notizie Storiche delle apparizioni e delle immagini più celebri di Maria Vergine Santissima nella città e dominio di Venezia*, τὸ ὁποῖον ὅπως δὴποτε μᾶς ἱστορεῖ κατὰ τῶν δύο τούτων λαμπρῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου. Ἐν σελίδι 576 λέγει ἐπὶ λέξει: «Δύο εἰκόνας τῆς »Μητρὸς τοῦ Θεοῦ φυλάττονται μετὰ ἰδιαιτέρου »σεβασμοῦ εἰς τὸ φρούριον Ζακύνθου. Ἡ μὲν »μετεφέρθη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ κοινῶς »λέγεται ἡ Κυρὰ Λαουρετζάνα, ἐκ τοῦ ὀνόμα- »τος τοῦ Λαυρεντίου Βεργόνου, ἰδρυτοῦ τῆς »ἐκκλησίας, ἐνθα κεῖται. Καὶ ἡ ἑτέρα μετε- »φέρθη ἐκ τῆς Κρήτης καὶ κοινῶς λέγεται Πα- »ναγία Χρυσοπηγή, ἥτοι Πηγὴ Χαρίτων πρὸς »δὴλωσιν τῶν θαυμασίων εὐεργεσιῶν, τὰς ὁποίας »διανέμει ἡ Βασίλισσα τῶν οὐρανῶν εἰς τοὺς »πιστοὺς τῆς» Γνωρίζοντες τὸν τόπον τῆς προ- »ελεύσεως καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς εἰκόνας, δυ- »νάμεθα νὰ ἀπορνηθῶμεν ὅτι ἐγράφησαν καθ' ἡν ἐποχὴν ἠκμαζε ἡ τέχνη ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Κρήτῃ. Γνωρίζομεν ἄλλως τε αὐθεντικῶς ὅτι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κρήτης τὴν γενομένην 1669 πολλὰ ἀντικείμενα μετὰ τῶν προσφυγόντων μετεφέρθησαν εἰς Ζακύνθον. Πιθανὸν ἢ ἐν λόγῳ εἰκὼν νὰ μετεφέρθη πρὸ τῆς ἀλώσεως.

Τὸ ἐνετικὸν βιβλίον μᾶς λύει καὶ ἄλλο ἱστορικὸν γεγονός. Κοινῶς λέγεται καὶ ἐγράφει ὅτι ἡ Θεοτόκος λέγεται *Λαουρέταιρα* διότι εὐρέθη ὑπὸ τινος Λαυρέτου ἥτοι ἐργάτου, ἐνῶ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν οὕτως διότι ἡ ἐκκλησία ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Λαυρεντίου Βεργόνου καὶ ἡ εἰκὼν ἔλαβε τὸ ὄνομα, τοῦ βαπτιστικοῦ ὀνόματος τοῦ ἰδρυτοῦ. Ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς ἐπαργυρώσεως τῆς εἰκόνος ὑπάρχει χαραγμένον: *Ἡ Κυρὰ ἡ Λαουρέταιρα.* Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην δὲν θὰ τὴν εἶδεν ὁ Χιώτης καὶ οὕτως ἐγράψεν τὸ κοινῶς *Λαουρέταιρα*.

Ἡ ἐπιγραφή συμφωνεῖ μὲ τὸ LAURENZANA τοῦ Ἰταλοῦ συγγραφέως, λέξις προερχομένη ἐκ τοῦ Laurencio, ὡς τὴν *Λαουρέταιρα*, τὴν ἐξήγαγον ἐκ τοῦ Λαυρεντίου.

Ἀμφότεραι αἱ εἰκόνες στηρίζονται ἐπὶ θρόνου, ἀλλ' ὠραιότερος εἶνε ὁ τῆς Χρυσοπηγῆς. Ὅπισθεν τῆς εἰκόνος ταύτης ὑπάρχει ζωγραφία καλὴ τοῦ περιφήμου Ζακυνθίου Καντουνῆ, ἐνθα εἰκονίζονται καὶ δύο ἀγγέλοι θαστάζοντες μακρὰν ταινίαν μετὰ τοῦ τροπαρίου: «Καὶ ποῦ λοιπὸν ἄλλην εὐρήσω ἀντίληψιν κλ.» καὶ κάτωθι ὑπάρχει ἐπιγραφή, ἄσχετος πρὸς τὸ παρὸν σημεῖωμα.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 1. τεύχους).

II. Τὰ ἀραβικὰ μνημεῖα καὶ τὰ τῶν Μαυριτανῶν.

Ἡ Μουσουλμανικὴ τέχνη ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Κων/πόλει.

Αἱ χώραι ἐν αἷς εὐρίσκουμεν σήμερον τὰ πρότυπα τὰ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτα τῆς κυρίως μουσουλμανικῆς τέχνης εἶνε ἡ Αἴγυπτος, ἡ Ἰσπανία, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ τὰ πλησιόχωρα διαμερίσματα, εἴτε ἐν Εὐρώπῃ, εἴτε ἐν Ἀσίᾳ. Ἐν Ἀσίᾳ εὐρίσκοντα οἱ τύποι οἱ πλέον ἀρχαῖοι καὶ οἱ πλέον χαρακτηριστικοί, οἱοῖ εἶναι τὸ τζαμίον τὸ ἠρειπωμένον ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ Ἀμροῦ κατὰ τὸν VII αἰῶνα, τὸ πρῶτον ἴσως τζαμίον ἐκ τῶν ἀρχαίων μνημείων τῶν μουσουλμανικῶν, τὰ τζαμιά τοῦ Ἐβν-Τουλού, τῶν ὁποίων ὁ μιναρῆς, εἶνε διάσημος (IX αἰών), τὸ τοῦ Χασάν (XIV αἰών). Εἰς τὸν αὐτὸν τύπον περιλαμβάνονται τὰ τζαμιά τῆς Συρίας. Ἀνάγκη νὰ μεταβῶμεν μακρότερον, εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Οἱ Ὀθωμανοὶ κύριοι γενόμενοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ XIV αἰῶνος ἔκτισαν, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν Προῦσαν, πρωτεύουσαν αὐτῶν τὰ σπουδαιότερα τζαμιά. Μεταξὺ τῶν μνημείων τῶν ἰδρυθέντων ἐν Κ/πόλει, μετὰ τὴν κατάρτησιν τὴν Τουρκικὴν, θαυμάζεται ἰδίως τὸ Τζαμίον Μωάμεθ τοῦ II, ὠκοδομηθὲν ἀπὸ τοῦ 1463—1469 ὑπὸ τοῦ βυζαντινοῦ ἀρχιτέκτονος Χριστοπούλου, τὸ Τζαμίον Σουλεϊμάν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς, τὸ ἀνεγερθὲν ἀπὸ τοῦ 1550—1566 ὑπὸ τοῦ Σινάν, τοῦ διασημοτέρου τῶν Τούρκων ἀρχιτεκτόνων καὶ τὸ Τζαμίον τοῦ Ἀχμέτ (XVII αἰών). Τὸ Τζαμίον Σελίμ τοῦ II, ἐν Ἀδριανουπόλει εἶνε, ὡσαύτως, ἐκ τῶν ὠραιότερων τῆς ὅλης Ἀνατολῆς.

Ἡ μουσουλμανικὴ τέχνη ἐν Ἰσπανίᾳ.

Ἄλλ' ἐν Ἰσπανίᾳ μόνον εὐρίσκει τις τὰ ὠραιότερα μνημεῖα τῆς ἀραβικῆς τέχνης, μὲ ὅλας τὰς στρεβλώσεις καὶ τὰς μεταμορφώσεις τὰς ὁποίας ὑπέστησαν κατὰ καιροὺς. Τὸ τζαμίον τῆς Κορδοῦς εἶνε σήμερον ἀκόμη τὸ ὠραιότερον τῶν τζαμιῶν. Πάλαι ἠνοίγοντο δέκα ἐννέα θύραι, εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν, τὴν φυτευμένην μὲ πορτοκαλέας καὶ βανανέας, τὴν περικυκλωμένην ὑπὸ στηλῶν καὶ κοσμουμένην ὑπὸ διαγῶν ὑδάτων καὶ ἀστραπτουσῶν κρηνῶν, αἵτινες ἀκόμη σήμερον ὑφίστανται, ὠραίζουσαι τὸ μνημεῖον ἐκεῖνο. Σχεδὸν πᾶσαι αἱ θύραι αὐταὶ ἐκλείοντο ὅπερ τροποποιεῖ τὸν φωτισμὸν τῶν ἔνδον, μετέβαλε τὴν ἐσωτερικὴν θέαν κατ' ἴδιον τρόπον καὶ καθί-

στα τὴν διακόσμησιν ἐπὶ μᾶλλον χαρίεσαν καὶ ἑλκυστικὴν. Τὸ ὕψος τοῦ μνημείου εἶνε μέτριον· πέντε μέτρα ὕψος ἔχουσαι αἱ στηλαὶ ἐννέα μέτρα, ἐν συνόλῳ, μέχρι τῶν θόλων, οὗς κατὰ τὸν XVIII αἰῶνα, ἀδεξίως ἀντεκατέστησαν διὰ ξύλου. Τὸ θέαμα τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲν ἔχει ἥττονα ἐν τούτοις ἐνότητά ἐν τῇ ποικιλίᾳ του.

Ἄς φαντασθῆ τις διὰ νὰ λάβῃ ἰδέαν τινὰ τοῦ συνόλου τῆς οἰκοδομῆς ἐκείνης τοῦ ἀρχαίου τούτου μνημείου, εἰς ἐμβαδὸν 118 μέτρων πλάτους ἐπὶ 112 μέτρων βάρους, ἀληθῆς δάσος στηλῶν διατεθειμένων παραλλήλως καὶ περιστανουσῶν ἀπὸ θέσεως οἷας δὴποτε καὶ ἂν ἐθῶντο γραμμάς συνδουζομένης διὰ τόξων, συνήθως διπλῶν, στεφάνους, θὰ ἔλεγε τις, συμπλεκόμενος ἐν τῷ συνόλῳ. Τοιοῦτον τὸ περικαλλῆς ἐκεῖνο μνημεῖον.

Ἡ Μαυριτανικὴ τέχνη.

Ἡ Μαυριτανικὴ τέχνη ἐν Ἰσπανίᾳ σημειοῦται αἰσθητὰς προόδους. Ἡ Ἀλάμπρα τῆς Γρενάδος εἶνε πολὺ νεωτέρα τοῦ τζαμίου τῆς Κορδοῦς, ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς παρακμῆς τῆς Μουσουλμανικῆς ἰσχύος. Ἡ Ἀλάμπρα ἠρξάτο ὠκοδομουμένη τῷ 1231 καὶ ἐπερατώθη τῷ 1338. Εἶνε τὸ περιφημότερον πρότυπον τῆς Μαυριτανικῆς τέχνης, ὑπερβάλλον τὴν ἀραβικὴν καὶ κατὰ τὴν σοβαρότητα καὶ κατὰ τὴν ποικιλίαν, δικαίως δὲ ὁ ποιητὴς ἐν ἐνθουσιασμῷ ἀναφωνεῖ:

Alhambra! Alhambra! palais que les genies
Ont bâti comme un rêve et rempli d'harmonies;
Citadelle aux créneaux festonnés ou croulants,
Où l'on entend, le soir, de magiques syllabes
Quand la lune, a travers les mille arceaux arabes,
Sème les murs de trefles blancs.

Τὸ Ἀλκαζάρ τῆς Σεβίλλης εἶνε μετὰ τὴν Ἀλάμπραν τὸ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτον ἐκ τῶν ἀραβικῶν μνημείων. Τοῦ Τολεδοῦ ἡ ὁδὸς καὶ αἱ οἰκοδομαὶ ὡσαύτως σημειοῦσι ὑπεροχὴν πολιτισμοῦ.

Ἡ Ἀραβικὴ τέχνη ἐπέδρασεν καὶ ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν τόπων. Ἰχνη αὐτῆς εὐρίσκουμεν ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ. Ἐν Σικελίᾳ ὠκοδομήθη ἀριθμὸς τις μνημείων ἀραβικοῦ ῥιθμοῦ, μετὰ τὴν ἐξοσιν τῶν Μουσουλμάνων ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν κατακτητῶν, ὡς λ. χ. τὸ ἀνάκτορον Ziza τὸ ὑπὸ Γουλιέλμου τοῦ Α' (1154—1166) ἀνεγερθὲν.

Ἐσχηματίσθη οὕτω μία νέα σχολὴ Σαρακηνο-νορμανδική, τὸ ἀριστούργημα τῆς ὁποίας, ἐν τῶν θαυμασιωτέρων οἰκοδομημάτων τοῦ Μεσαίω-νος, εἶνε ἐν σύνολον μᾶλλον εὐκτρίων οἰκῶν θεμελιωθέντων τῷ 1174 ἐν Μονρεάλῃ, πλησίον τοῦ Παλέριμου, ὑπὸ Γουλιέλμου τοῦ Ἀγαθοῦ. Ὁ καθεδρικός ναὸς τῆς Μονρεάλῃς μετὰ τῆς γειτονικῆς μονῆς τῶν Βενεδικτίνων, δύναται νὰ ὀνομασθῆ ἡ « Ἀλάμπρα τῆς Σικελίας ».

("Ἐπεται συνέχεια)

Η ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

(Τέλος)

Εκείνη τή στιγμή ανταριάστηκαν τὰ σκυλλιά στην αύλή, κι' όλα τὰ σκυλλιά του χωριού, και σέ λίγο τὸ μεσοχώρι ἀντήχησε ἀπὸ ποδοβολητὰ καθαραίων στρατιωτῶν.

— Ἡ παγάνη! — φώναζε ὁ ληστής. — Ἄν εἶσαι χριστιανὸς καὶ πιστεύεις Θεὸ μὴ με προδώσης! Στὸν Θεὸ καὶ στὰ χέρια σου! Σὲ τοῦτον τὸν κόσμον σου παραδίω τὸ κορμὶ μου καὶ στὸν ἄλλο θὰ σοῦ τὸ ζητήσω.

— Μὴ φοβῆσαι, ἀγᾶ μου—εἶπε ὁ γέρος. — Ὡς ποῦ βρίσκεσαι κάτω ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ μου, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σέ ὑπερασπιστῶ καὶ νὰ σέ φυλάξω. Προτιμῶ νὰ κιντυνέψω μαζὺ σου, παρὰ νὰ σέ παραδώσω.

Τὰ σκυλλιά του χωριού καὶ τοῦ σπιτιοῦ κόβονταν στ' ἀληχτήματα, κι' οἱ Τούρκοι στρατιωτῆς φώναζαν στὴν ἐξώθυρα. Τὸ σπίτι ἀναστατώθηκε. Ὁ γέρος λέγει στὸν ὑπηρέτη φωναχτά:

— Καταίθα κάτω, πιᾶσε τὰ σκυλλιά κι' ἀνοίξε τὲς θύρες, νὰ ἰδοῦμε τί θέλουν οἰβασίλι καὶ οἱ ἀνθρώποι!

Ἄλλὰ τοῦ λέγει κρυφά:

— Νὰ μὴ φανερώσης με κανέναν τρόπο, ὅτι ὑπάρχει ξένος ἄνθρωπος στὸ σπίτι.

Στὸ τέλος γιὰ νὰ ἐξασφαλιστῇ πλειότερο τοῦ λέγει:

— Δὲν εἶναι Τούρκος! Ψέματα μᾶς τὸ εἶπε... Εἶναι Χριστιανὸς ὅσον κι' ἐμᾶς... βαφτισμένος... ἀκούς; Χριστιανὸς!...

Ἐνῶ ὁ ὑπηρέτης κατέβαινε στὴν αύλὴ νὰ πιᾶσῃ τὰ σκυλλιά καὶ ν' ἀνοίξῃ τὲς θύρες, ὁ γέρος μὲ τὴ νύφη του ἀνέβασαν τὸ ληστὴ μέσα στὸν καπνοδόχο μὲ ὅλα τὰ πράγματά του. Ὁ καπνοδόχος εἶταν πλατύς, κι' εἶχε καὶ σκαλοπάτια καὶ καθίστρα. Πρὶν ἀναίθουν οἱ στρατιωτῆς ἀπάνω, ὁ γέρος εἶχε λάβει ὅλα τὰ μέτρα, ὥστε νὰ μὴ προδοθῇ ἢ κρυψῶνα τοῦ ξένου του.

Μπαίνοντας μέσα στὸ σπίτι ὁ ἀξιωματικὸς τῆς παγάνης εἶπε στὸ νοικοκύρη!

— Γέρο! γλήγορα νὰ μοῦ παραδώσης τὸ Χαμίτ-Γκόγκας τὸν ἀρχιληστή, ποῦ ἦρθε στὸ σπίτι σου ἀπόψε, ἂν θέλῃς νὰ μὴν πάθῃς.

Ἀστραπή τοῦ ἦρθε τοῦ γέρου, ὅταν ἀκουσε τὸ μισητὸ του ὄνομα τοῦ Χαμίτ-Γκόγκας, τοῦ φωνῶν τοῦ γιου του, ποῦ τὸν εἶχε κρυμμένο στὸν καπνοδόχο. Μεγάλος πόλεμος πιᾶστηκε ἐκείνη τὴ στιγμή μέσα στὴν καρδιά του μεταξύ τῆς Ἐχτρας καὶ τῆς Φιλοξενίας...

— Γιατί δὲν ἀπολογίσαι, ὦρ γέρο;— τὸν ρώτησε ὁ ἀξιωματικὸς.

— Καὶ τί ἀπολογία θέλεις νὰ σοῦ δώσω;

αὐτὸ ποῦ με ρωτᾷς; τοῦ ἀπάντησε ὁ γέρος μὲ ἀθυμία. Δὲν ξέρεις ὅτι ὁ Χαμίτ-Γκόγκας εἶναι ὁ φονιάς τοῦ παιδιοῦ μου; Εἶναι ἐκεῖνος, ποῦ ἔκανε τὴ νύφη μου χήρα, τ' ἀγγόνια μου ὄρφανά, κι' ἐμένα χωρὶς παιδί!

Τόσο εἶχε πλημμυρήσει ἐκείνη τὴ στιγμή τὸ αἶσθημα τῆς ἔχτρας, ὥστε λίγο ἔλειψε νὰ τοῦ εἰπῇ: — Ἐλα νὰ σοῦ τὸν παραδώσω τὸν ἀντίχριστο!— Ἀλλὰ βαστάχτηκε.

— Καὶ ὅμως ἕνας καταδότης τὸν πῆρε στὸ κοντό καὶ τὸν ἔφερε ὡς τὸ σπίτι σου! Δὲν εἶναι μιὰ ὦρα...—εἶπε ὁ ἀξιωματικὸς.

— Ἀλήθεια ἐδῶ καὶ μιὰ ὦρα ἕνας ἄνθρωπος χτύπησε τὴ θύρα μου, κι' ἡ θύρα μου ἀνοίξε, ὅπως ἀνοίγει σὲ κάθε ἄνθρωπο, ποῦ τὴ χτυπήσῃ, ζητῶντας φιλοξενία. Νὰ μὴ μοῦ τὸ χρωστάῃ ὁ Θεὸς νὰ κλείσω τὴ θύρα μου σ' ἐκεῖνον, ποῦ μοῦ ζητήσῃ ψωμί, νερό, ἢ στέγη! Τώρα μοῦ λέτε σεις ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶταν ὁ ἔχτρος μου, ὁ ὁ φονιάς τοῦ παιδιοῦ μου, ὁ Χαμίτ Γκόγκας!!! Ποῦ νὰ τὸ ἤξερα ἐγώ;

— Ποῦ 'ναι τὸς λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;— Κάθησε στὸ τραπέζι μου, ἔφαγε, ἔπινε, μᾶς εὐχάρησε καλὸ ξημέρωμα... κι' ἔφυγε!...

Ἰδρωσε ὁ γέρος, ὡς ποῦ νὰ βγάλῃ τὴν τελευταία λέξη ἀπὸ τὸ στόμα του.

Δάγκασε τὰ χεῖλη τοῦ ὁ ἀξιωματικὸς, ἀκούοντας τὴν τελευταία λέξη ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ γέρου, ποῦ μάθαινε ἐκείνη τὴ στιγμή, ὅτι εἶταν ὁ ἄσπονδος ἔχτρος τοῦ λήσταρχου, ποῦ κληρονομήσῃς κι' ἠλπίζε, πιάνοντας τὸν ζωντανό, ἢ φονεύοντας τὸν, νὰ προαχθῇ. Δὲν εἶχε κανένα λόγο νὰ μὴ πιστέψῃ τὰ λόγια τοῦ γέρου, πρῶτο, διότι ὁ Χαμίτ-Γκόγκας εἶταν Τούρκος κι' ὁ γέρος Χριστιανός, καὶ δεύτερο, τὸ καὶ μεγαλεῖτερο, ποῦ τὴν μεγάλη ἔχτρα βεβαίως ἀνάμεσά τους. Τέλος περιωρίστηκε νὰ ρωτήσῃ:

— Καταλάβατε κατὰ ποῦ ἔκανε τοῦλάχιστο;— Αὐτὸ ὁ ὑπηρέτης μπορεῖ νὰ τὸ κατάλαβε, κατὰ ποῦ ἔκαμε.

Ρωτοῦν τὸν ὑπηρέτη:

— Κατάλαβες, ὦρ ἐσύ, κατὰ ποῦ ἔκανε;— Κι' ὁ ὑπηρέτης, ρυθμίζοντας τὴ διαγωγή του πρὸς τὴ διαγωγή τοῦ ἀφεντικοῦ του, ἀποκρίθηκε μὲ φυσικὴ ἀπάθεια:

— Ἐκαμε τὸν κατήφορο κατὰ τὸν ποταμό.

— Ἐχει πολὺ ὦρα;

— Ὅση εἶναι ἀπὸ τὴ στιγμή, ποῦ ἦρθατε σεις, πρόλαβε ν' ἀπαντήσῃ ὁ γέρος.

Ὁ ἀξιωματικὸς, νομίζοντας ὅτι θρῖσκειται ἀκόμα πολὺ κοντὰ ὁ καταζητούμενός του, καθάληψε καὶ τράβησε τὸν κατήφορο κατὰ τὸν ποταμό, σέρνοντας μαζὺ του ὅλους τοὺς στρατιωτῆς του.

Φεύγοντας οἱ Τούρκοι, γυρίζει ὁ ὑπηρέτης καὶ λέγει τοῦ γέρου:

— Καὶ τώρα, ἀφεντικό, τί λογίων ξεμπερ-

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΤΑΛΑΝΤΟΝ

Ἡ ψυχολογία τῆς ἰδιοφυΐας (talent). — Πῶς ἀποκτᾶται αὐτὴ καὶ πῶς τελειοποιεῖται. — Βῆμα πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν μεγαλοφυΐαν.

νεοελληνικὴ τέχνη, λίαν ταχέως ἐξεδήλωσε τὴν κληρονομικὴν αὐτῆς καλλιτεχνικὴν προδιάθεσιν, ἰδίως ἐπ' ἐσχάτων, χάρις εἰς τὸ εὐχάριστον σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἐφθασεν ἐπὶ τέλους ἡ παρ' ἡμῶν καλλιτεχνικὴ ἐξέλιξις. Ἐξεδήλωσε ὁ αὐτὴν ταχέως ὑπὸ μορφὴν τῶν ὠραίων εἰκόνων, ὁποῖα ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ, ὡς κατ' ἐξοχὴν νευρική, εἶνε κληρονομικῶς καλλιτεχνική, δὲν ἀπηρτοῦντο δὲ εἰμὴ εὐνοϊκαί τινες συνθήκαι διὰ τὴν ἐκφρασιν τῶν ὠραίων αὐτῆς ἐκδηλώσεων.

Θετικὸί ἐξ ἐπαγγέλματος, ἐξετάζοντες τὴν ποιητικὴν ἔκρηξιν τῆς ἐντὸς τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς ἀπ' αἰῶνων κρυπτομένης καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυΐας, ἥτις μετὰ τῶν ἄλλων ἰδιαιτέρων χαρακτηρισμάτων εἶχεν ὑψώσει ἄλλοτε τὴν φυλὴν εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν μειονοψηφίαν τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς πλειονοψηφίας τοῦ ἐπιλοῖπου κόσμου, εὐρίσκουμεν τὴν ψυχολογικὴν διάπλασιν ὀφειλομένην εἰς τὴν κληρονομικότητα, τὸ κλίμα καὶ ὄλον ἐν γένει τὸ ἀρμονικὸν περιβάλλον τῆς ὠραίας ἑλληνικῆς φύσεως, ἥτις διέπλασεν εὐαίσθητα τὰ ἐγκεφαλικά κέντρα τῆς ἀντιλήψεως τῶν καλλιτεχνικῶν ἰδεῶν, τῆς συναρμοστικῆς αὐτῶν καὶ τῆς εἰδικῆς αἰσθήσεως τῶν χρωμάτων καὶ τῶν ἤχων, δι' ὧν ἐκφράζει ὁ καλλιτέχνης τὰ διάφορα αἰσθήματα του.

Ἡ καλλιτεχνικὴ ἰδιοφυΐα σχετιζομένη μὲ τὴν εἰδικὴν ἀνάπτυξιν κυρίως οὐχὶ τῶν ἀνωτάτων κέντρων τοῦ ἀνθρώπου, δὲν δύναται θεβαίως ν' ἀποτελέσῃ τὴν ὑπερτάτην ἐκφρασιν τῆς τελειοποιήσεως τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας, ἢ ἐκφαίνει ἢ τελειότες τῆς ἀνωτάτης κρίσεως καὶ θελήσεως τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Δὲν ἐπιταί ὁμοῦς, ἀποτελοῦσα τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς καλλιτεχνικῆς μεγαλοφυΐας, διερμηνεύει βαθέως ὑψηλὰς συγκινήσεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἥτις κληρονομικῶς εὐαίσθητος πρὸς τὰς ἐμφύτους ἐν ἡμῖν συγκινήσεις, ἄς θεωπεύει ἀρμονικῶς ἢ τέχνη, χύνει δάκρυα ἢ συναρπάζεται ἀπὸ τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ καλλιτέχνου, καθὼς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλο ἔργον μεγαλοφυΐας.

Θετικότερον ἐξεταζομένων τῶν πραγμάτων,

δεμα θὰ κάνωμε τοῦ ἀντίχριστου, ποῦ ἔχομε μέσα στὸ σπίτι μας;

— Θὰ σοῦ εἰπῶ: Τὸ μόνο μου ὄνειρο κι' ἡ μόνη μου εὐχαρίστησις εἶταν νὰ τὸν βρῶ σὲ καμμιὰ μεριά, καὶ νὰ μοῦ εἰποῦν: — Αὐτὸς εἶναι ὁ φονιάς τοῦ παιδιοῦ σου, ὁ Χαμίτ-Γκόγκας!— Καὶ νὰ χυθῶ νὰ τοῦ πιῶ τὸ αἷμα, ἀλλὰ τώρα... ἦρθαν ἀνάποδα τὰ πράγματα. Ὁ ἔχτρος μου ὁ ἄσπονδος ἔχει προστάτῃ τὸ σπίτι μου! Κάθησε στὸ τραπέζι μου, ἔφαγε τὸ ψωμί μου, ἔπινε τὸ νερό μου, ἤκουσε τὲς εὐχές μου, κι' ἤκουσα τὲς δικές του... Τι νὰ τοῦ κάμω; Ἄς τὸ βρῇ ἀπὸ τὸ Θεό, κι' ὄχι ἀπὸ μένα.

Κι' ὡς πότε θὰ τὸν φυλάμῃ μέσα ἐδῶ;

— Ἀκουσε: Ἐγὼ πηγαίνω μὲ τὴ νύφη μου στὸ δωμάτιο, ποῦ κοιμοῦνται τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ μὴ συναπαντηθῶ μ' αὐτόν, κι' ἀνάψῃ ἡ ἔχτρα τὸ μῖσος στὴν καρδιά μου, καὶ κάμω ὅ,τι δὲν πρέπει νὰ κάμω, κι' ἐσὺ πῆγαινε στὴν τραπεζαρία, καταίθασέ τον ἀπὸ τὸν καπνοδόχο, ποῦ τὸν ἔχω κρυμμένο, καὶ βγάλε τον ἐξῶ ἀπὸ τὸ χωριό, δεῖξέ του τὸ δρόμο, ποῦ ἔχουν πάρει οἱ στρατιωτῆς, κι' αὐτὸς ὅποιον δρόμο θελήσῃ ἄς πιάσῃ.

Ὁ ὑπηρέτης τράβησε γιὰ τὴν τραπεζαρία, ἀλλ' ὁ γέρος καὶ εἶχε λησμονήσει ἀκόμα κι' ἐκραζε τὸν ὑπηρέτη:

— Γιὰ νὰ σοῦ εἰπῶ: Βάλε του κι' ἕνα μεγάλο κομμάτι ψωμί στὸ σακκούλι.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ, ἔπιασε τὴ νύφη του ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ πῆγαν κι' οἱ δυὸ μαζὺ στὸ δωμάτιο, ποῦ κοιμῶνταν τὰ ὄρφανά, γιὰ νὰ μὴ ἰδοῦν νὰ περνᾷ ὁ φονιάς τοῦ πατρὸς τους, τοῦ ἀντρὸς τῆς, καὶ τοῦ μοναχογιουῦ του!

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

1

Κάθομαι μόνη... Λάμπουνε τ' ἀστέρια
Καὶ μὲ ἀπαλὰ καὶ διάφανα φτερά
Φεύγει ὁ ροῦς μου κ' ἔρχεται κορτά σου,
Ζητῶντας τὴ χαμένη μου χαρά!

Κάθεσαι μόνος... Λάμπουνε τ' ἀστέρια
Ἀρχίζουμε καὶ οἱ δυὸ εἶνα σκοπό,
Κι' ἀκούγεται ὁ ἀντίλαλος ποῦ φεύγει
Νὰ λέει μὲ λαχτάρια: ... «Σ' ἀγαπῶ!»

2

Γυρίζω μὲ παράπορο τὰ μάτια μου,
Τὸ ροῦ μου ἀπὸ τὴ σκέψη θολωμένο,
Καὶ βλέπω ὅ,τι ἐθέματα τὴ ρεῖσθη μου,
Γιὰ πάντα ποῖδ' σ' ἐμένα νὰ 'ναι ξένο!

Γέλοια, χάρις, τραγοῦδια, μὲσ' στὰ στήθη μου
Ἀντίλαλο δὲ βρίσκουν, οὐκ καὶ πρῶτα...
Φτωχὴ καρδιά!.. Κάθε παλμός σου σβῖνεται,
Σὰρ τὴ στερνὴ τοῦ τροβαδούρου νότα!

ΜΑΡΙΚΑ ΠΗΡΙΖΑ ΜΑΝΤΖΟΥΝΗ

Α. ΕΛΧΟΣ Μνημείον Ν. Ζαρίφη.

ή ιδιοφυία είναι ειδική επιτηδειότης, δι' εξα-
σκήσεως αποκτηθείσα, δι' ής καλλίτερον τών άλ-
λων, καλλιτεχνικόν τι έργον εκτελείται υπό της
της χειρός του καλλιτέχου. Όρειλομένη δέ
εις την νευρικήν κληρονομικότητα, και διεγειρο-
μένη διά της σχετικής ανατροφής, διά του καλ-
λιτεχνικού περιβάλλοντος, αποτελείται από ιδίαν
εύφυϊαν τών έγκεφαλικών κέντρων της αντίλη-
ψως, του συνδυασμού και της έκφράσεως τών
καλλιτεχνικών αισθημάτων.

Μολοντί εις όλα τα καλλιτεχνικά τάλαντα
ό αυτός ψυχολογικός οργανισμός διέπει τα φαι-
νόμενα, ουχ ήττον, ως λάβωμεν το ζωγραφικόν
τάλαντον, τό μάλλον σχετιζόμενον με την «Πι-
νακοθήκην» και μελετήσωμεν αυτό φυσιολογικώς.

Ό ζωγράφος ό έχων ιδιοφυϊαν, έχει πρώτον
ειδικήν λεπτότητα και ευαισθησίαν εις τό αισ-
θημα τών χρωμάτων, εις την λεπτοτέραν τών
άλλων αντίληψιν της άρμονίας του αριθμού, τών
μορφών και της διευθύνσεως τών φωτεινών δο-
νήσεων αίτινες αποτελούσι, κατά τούς Helmholtz
και Brücke την αίσθησιν τών χρωμάτων και του
συνδυασμού αυτών. Το κέντρον του αισθήματος
τούτου, σχετιζόμενου μάλιστα και με τόν έρωτα,
εις την ζωγραφικήν έκφρασιν του όποιου λαμ-
βάνει πρώτιστον μέρος τό αισθημα τών έκφρα-

στικών χρωμάτων, δέν είναι καθαρως κέντρον της
άνωτέρας αναπτύξεως του ανθρώπου, αλλά παρα-
τηρείται και εις τας κατωτέρας βαθμίδας της
κλίμακος, ιδίως εις τα πτηνά τα όποια, κατά
την εποχήν τών έρώτων αυτών, περιβάλλονται
τά λαμπρότερα χρώματα, και ενούνται διά της
επιλογής του Darwin, προς διαιώνισιν τών ω-
ραίων χρωμάτων. Όστε τό αισθημα τούτο, δέν
έχει ουδέν τό έκτακτον διά τόν καλλιτέχνην.

Ένώ τούναντίον τό κέντρον τών οπτικών
αντιλήψεων, δι' ου ό καλλιτέχνης ζωγραφίζει
ουχι τά πράγματα ως έχουσιν, άλλ' ως ταύτα
ανακλώνται εις τόν άμφιβληστροειδή ή μάλλον
εις τό οπτικόν κέντρον, είναι πολύ άνωτερον,
διότι σχετιζόμενον με τό κέντρον της έναποτα-
μιεύσεως, τών οπτικών μνημονικών εικόνων, διε-
γείρει εις τόν θεατήν της εικόνας διά του θεμε-
λιώδους φαινομένου του συνδυασμού τών ιδεών
άορίστως τας σχετικές καλλιτεχνικας σκέψεις,
αίτινες συμπληρούσι την εικόνα και αποτελούσι
τούς βεμασμούς εις τούς όποιους βυθίζομεθα πρό
των ωραίων και έκφραστικών εικόνων τών μεγά-
λων ζωγράφων.

Έως εδώ εκτείνεται ή ιδιοφυϊα. Η ανάπτυξις
του άνωτέρω κέντρου της αντίληψως τών ου-
σιωδών και χαρακτηριστικών οπτικών σημείων,
δι' ών παρίστανται εν τη σκέψει του ζωγράφου,
διά πρώτην φοράν, τα ύψηλά αισθήματα και τα
μεγάλα γεγονότα, άτινα θέλει ν' αναπαραστήση
διά της αληθείας και της άρμονίας τών χρωμά-
των και του φωτισμού, αποτελεί την μεγαλοφυϊαν,
ήτις διαλάμπει εις τα έργα του Ραφαήλ, Μου-
ρίλλου, Πώλ Βερονέζ, Feuerbach, κλπ.

Αυτή είναι ή ψυχολογία της καλλιτεχνι-
κής ιδιοφυϊας και μεγαλοφυϊας, εν γενικαίς γραμ-
μαίς άτέχνου σχεδιογραφήματος.

ΣΤ. ΖΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΔΑΚΡΥΑ

Μέσ' άπ' της γής τα σωθικά
Που ή φωτιές τών ήφαιστειών βράζουν
Κρύσταλλα νερά, γλυκά
Και γάργαρα, πηγάζουν.

Κι' άπ' της καρδιάς τα σωθικά
Κ' άπ' τη φωτιά του στήθους και τη λαύρα
Σιγοτρέχουν μυστικά
Τά δάκρυα τά μαύρα.

Μ. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

Α. ΜΟΡΕΛΛΗΣ. Το πρωϊνόν άστρον.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΕΧΩΦ

ΤΟ ΕΚΘΕΤΟΝ

[ΔΙΗΓΗΜΑ]

ΕΡΑΤΩΝ τόν έσπερινόν
περιπάτον του ό βαθ-
μόν γραμματέως ε'.
τάξεως φέρων Μίγου-
γεφ, έστάθη πλησίον τη-
λεγραφικού μονωτήρος
και έστέναζε βαθίως.
Πρό μιās εβδομάδος, εις
αυτήν ακριβώς την θέ-
σιν, όταν επέστρεφε τό

έσπέρας εκ του περιπάτου εις την οικίαν του
κατέφθασεν αυτόν ή πρόην υπηρέτριά του Άγνή
και του ειπε με όργην.

— Έννοια σου! και θα ίδης τί έχω να σου

κάνω, για να μάθης άλλη φορά να καταστρέ-
φης τα άθωα κορίτσια! Και τό μωρό θα τό φέρω
να σου τό ρίζω στην πόρτα σου, και στο δικα-
στήριο θα σε πάω, και στη γυναίκα σου θα
τά πώ...

Και άπήτησε να βάλη εις την τράπεζαν επ'
ονόματί της πέντε χιλιάδες ρούβλια. Ό Μίγου-
γεφ ένθυμήθη τούτο, έστέναζε και με συντρι-
βήν καρδιάς έμέμφθη μιαν άόμη φοράν τόν έαυ-
τόν του διά στιγμιαίαν παραφορνά, ήτις τόσον
πλήθος φροντίδων και άεινών τώ έγέμετο πρό-
ξενος.

Πλησιάζας προς την έξοχικήν οικίαν του ό
Μίγουγεφ, έκάθισεν εις τό περίπτερον της εί-
σόδου διά ν' αναπαυθή. Ήτο ακριβώς ή δεκάτη
ώρα και όπισθεν τών νεφών προέκυπτε τό άκρον
της σελήνης. Εις τόν δρόμον και πλησίον τών
οικιών δέν υπήρχε ψυχή: οι παραθερίζοντες γέ-
ροντες είχαν ήδη κατακλιθθ, οι δέ νέοι έπερι-
πάτου εις τό δάσος. Άναζητών εις τα θυλά-

κιά του πυρετά δια νὰ ἀνάψῃ τὸ σιγᾶρον τοῦ ὁ Μίγουγεφ, προσέκρουσε διὰ τοῦ ἀγκῶνος εἰς μαλακὸν τι ἀντικείμενον· ἀπὸ ἀπλῆν περιέργειαν ἔκυψε κάτωθεν τοῦ δεξιῦ ἀγκῶνος τοῦ καὶ αἰφνης τὸ πρόσωπόν του κατελήφθη ὑπὸ τοιαύτης φρίκης, ὡς νὰ εἶχεν ἰδῆ πλησίον του ἔρποντα ὄφιν. Εἰς τὸ περίπτερον, παρ' αὐτὴν τὴν θύραν, ἔκειτο δέμα τι, μέσα εἰς τὸ ὅποιον ἦτο περιετυλιγμένον μακρουλὸν τι ἀντικείμενον, ἐν τῆς ψηλαφίσεως δὲ ὠμοιάζε πρὸς τυλιγμένον παπλωματάκι. Τὸ ἐν ἄκρον τοῦ δέματος ἦτο κάπως ἀνοικτόν καὶ ὁ Μίγουγεφ χῶσας τὴν χεῖρα εἰς αὐτὸ, ἠσθάνθη κάτι θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Ἀνεπατάχθη φρικτῶν καὶ προσέβλεψε περὶ ἑαυτὸν, ὡς ὁ ἐτοιμαζόμενος νὰ διαλάβῃ τὴν προσοχὴν τοῦ φρουροῦ κακοῦργος . . .

— Εἶχε δὲν εἶχε μοῦ τῶριξε ὥστόσο! ἐφέλλισεν ὀργίλως καὶ μέσῳ τῶν ὀδόντων, σφίγγων τοὺς γρόνθους του. Νὰ το . . . τὸ ἔλθεται! Ὡ Θεέ μου!

Ἐμεινον ἐνεῖς ἀπὸ τρόμον, ὀργὴν καὶ ἐντροπήν . . . Τί νὰ κάμῃ τώρα; Τί θὰ εἰπῇ ἢ σύζυγός του, ἂν τὸ μάθῃ; Τί θὰ εἰποῦν οἱ συνάδελφοί του; Ὁ προϊστάμενός του ἀφεύκτως θὰ τὸν εἰρωνευθῇ καὶ θὰ τοῦ εἰπῇ: «Τὰ συγχαρητήριά μου, χα-χα-χά . . . Ἄσπρες τρίχες στὰ μαλλιά σου, μὰ ἔχεις τὸ διάβολο μέσα σου, κύρ Μίγουγεφ!» Ὅλοι γύρω οἱ παραθερίζοντες θὰ μάθουν τώρα τὸ μυστικόν του, καὶ ἴσως μάλιστα αἱ σεβάσμαι οἰκοκυραὶ παύσουν νὰ τὸν δέχονται εἰς τὰ σπίτια των. Ὅλοι αἱ ἐφημερίδες κάμνουν πάντοτε θόρυβον περὶ τῶν ἐκθέτων, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ ταπεινὸν ὄνομα τοῦ Μίγουγεφ θὰ διασημισθῇ καθ' ἅπασαν τὴν χώραν.

Τὸ μεσαῖον παράθυρον τῆς ἐξοχικῆς οἰκίας ἦτο ἀνοικτόν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἠκούετο εὐκρινῶς ἢ Ἄννα Φιλίπποβνα, ἢ σύζυγος τοῦ Μίγουγεφ, ἢ ὅποια ἤτοίμαζε τὴν τράπεζαν διὰ τὸ δεῖπνον· εἰς τὴν αὐλήν, ἐκεῖ πλησίον τῆς αὐλαίας θύρας, ὁ αὐλοφύλαξ Ἐρμόλαος ἔκρουε θλιβερῶς τὸν ταμποῦρᾶ του. Ἦρκει τὸ νεογνὸν ν' ἀφυπνισθῇ καὶ νὰ κλαυθμηρίσῃ καὶ τὸ μυστικόν του θ' ἀπεκαλύπτετο. Ὁ Μίγουγεφ ἠσθάνετο ἀκατάσχετον ἐπιθυμίαν νὰ σπεύσῃ . . .

— Γρήγορα, γρήγορα . . . ἐφέλλισε — ἀμέσως πρέπει νὰ σπεύσω, ἐνόσω δὲν με βλέπει κανεὶς. Θὰ τὸ μεταφέρω κάπου καὶ θὰ τὸ ἀφίσω εἰς καμμίαν ξένην θύραν . . .

Ὁ Μίγουγεφ ἔλαβε μὲ τὴν μίαν χεῖρα τὸ δέμα καὶ μὲ ἡρεμον καὶ κανονικὸν βήμα, διὰ νὰ μὴ φανῇ ὑποπτος, ἐπροχώρησεν εἰς τὸν δρόμον.

— Οἰκτρά κατάστασις! ἐσκέπτετο, προσπαθῶν νὰ προσλάβῃ ἀδιάφορον ὕψος. — Γραμματεὺς Β' τάξεως καὶ νὰ σηκῶν ἓνα μωρὸ στὸ δρόμο! Ὡ Θεέ μου, ἂν με ἰδῇ κανεὶς καὶ ἐννοήσῃ περὶ τίνος πρόκειται, εἶμαι χαμένος ἄνθρωπος. . . Ἄς τὸ ἀφίσω εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θύραν. . . Ὅχι,

στάσου, ἐδῶ τὰ παράθυρα εἶνε ἀνοικτά, ἴσως βλέπει κανεὶς. . . Πού νὰ τὸ ρίξω; Στάσου, νὰ τὸ πάγω εἰς τὴν ἐξοχὴν τοῦ ἐμπόρου Μέλκην. . . Οἱ ἔμποροι εἶνε πλούσιοι ἄνθρωποι καὶ πονόψυχοι· εἰμπορεῖ νὰ εἰποῦν ἀκρίμη καὶ σπολάτη, καὶ νὰ τὸ πάρουν νὰ τὸ ἀναθρέψουν.

Καὶ ὁ Μίγουγεφ ἀπεφάσισεν νὰ μεταφέρῃ τὸ νεογνὸν ὠρισμένως εἰς τοῦ Μέλκην, καίτοι ἡ ἐξοχικὴ οἰκία τοῦ ἐμπόρου ἦτο εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δρόμου, πλησίον τοῦ ποταμοῦ.

— Μονάχα νὰ μὴ ἀρχίσῃ τὸ κλάμμα καὶ νὰ μὴ μοῦ ξεγλυστρήσῃ ἀπὸ τὸ δέμα, ἐσκέφθη ὁ Μίγουγεφ. Ἄλλὰ τί ἀπροσδόκητον πρᾶγμα, μὰ τὴν ἀλήθειαν! Νὰ φέρω ὑπὸ μάλῃς ἓνα ζωντανὸν ἄνθρωπον, ὡς εἶδος χαρτοφυλάκιον. Ἄνθρωπον ζωντανόν, ἐμψυχον, μὲ αἰσθησὶν ὅπως ὅλοι. . . Ἄν, τί παράξενο, οἱ Μέλκην, τὸ δεχθῶν καὶ τὸ ἀναθρέψουν, ἴσως αὐτὸ τὸ μωρὸ γίνεαι κανένας τέτοιος. . . ἴσως ἐθῆγ κανένας καθηγητῆς, στρατηλάτης, συγγραφεὺς. . . Ὅλα γίνονται σ' αὐτὸν κόσμον. Τώρα τὸ φέρω ἐγὼ ὑπὸ μάλῃς σὰν ἓνα τιποτένιο πρᾶγμα. . . καὶ ὅμως, ποῖός ζεῦρει ἂν μετὰ 30-40 χρόνια δὲν θὰ στέκομαι ἐμπρὸς τοῦ εἰς προσοχὴν. . .

Ὅταν ὁ Μίγουγεφ διήρχετο διὰ τοῦ στενοῦ καὶ ἐρήμου δρομίσκου, πλησίον μακρῶν περιφραγμάτων ὑπὸ τὴν πυκνὴν καὶ μαύρην σκιάν τῶν φυλῶν, ἤρχισεν αἰφνης νὰ νομίζῃ ὅτι διαπράττει πρᾶξιν σκληρὰν καὶ κακοῦργον.

— Καὶ ἐν τούτοις πόσον αἰσχρὸν εἶνε τοῦτο! ἐσκέπτετο. Τόσον αἰσχρὸν, ὥστε αἰσχροτέρον δὲν εἰμπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς. . . Διατί τὸ δυστυχισμένον αὐτὸ νεογνὸν τὸ κουβαλῶ ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα; Τί πταίει αὐτὸ ἂν ἐγεννήθη; Καὶ τί κακὸν μὰς ἔκαμε; Τί ἀχρεῖοι ποῦ εἴμεθα. . . Ἡμεῖς ἐπιζητοῦμεν τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὰς πληρῶνους τὰ ἀθάνα πλάσματα. . . Ὅταν τὸ καλοσυλλογισθῇ ἀλήθεια κανεὶς αὐτὸ! Ἐγὼ παρενόμησα καὶ τὸ καῦμένο τὸ θρέφος τὸ περιμένει σκληρὰ τύχη. . . Ἐγὼ τὸ ρίχνω τοῦ Μέλκην, ὁ Μέλκην τὸ στέλλει εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον, καὶ ἐκεῖ ξένοι ἄνθρωποι, ὑπηρετοῦντες καθ' ὑποχρέωσιν. . . οὔτε χάδια, οὔτε στοργὴν, οὔτε θωπεῖαν. . . θὰ τὸν δώσουν ἔπειτα νὰ μάθῃ τσαγκάρης. . . θὰ μάθῃ νὰ πίνῃ, θὰ μάθῃ βρωμύλογα, θὰ ψοφήσῃ τῆς πείνας. . . Τσαγκάρης. . . καὶ ὅμως εἶναι υἱὸς δημοσίου ὑπαλλήλου, Γραμματέως Β' τάξεως. . . εὐπατρίδης. . . Σάρξ καὶ αἰμᾶ μου. . .

Ὁ Μίγουγεφ ἀπὸ τὴν σκιάν τῶν φυλῶν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν καταυαζομένην ὑπὸ τοῦ σεληναίου φωτὸς καὶ ἀναπτύξας τὸ δέμα παρετήρησεν τὸ νεογνόν.

— Κοιμάται, ἐφέλλισεν. Βρὲ τὸ θρώμικο, εἶδες ἐκεῖ, ἔχει καμπουρωτὴ μὴτη — τοῦ πατέρα του. . . Κοιμάται καὶ δὲν αἰσθάνεται πῶς τὸ βλέπει ὁ γονεῖός του. . . Σωστὸ δρᾶμα! φίλε

μου. . . τί νὰ γείνη, μὲ συγχωρεῖς. . . μὲ συγχωρεῖς, φίλε μου. . . θὰ εἰπῇ πῶς ἔτσι ἦτον γραφτό σου. . .

Ὁ Μίγουγεφ ἐκάμμυσε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἠσθάνθη φρικτῶς εἰς τὸ πρόσωπόν του. . . Ἐπεριτίλιξε τὸ νεογνόν, τὸ ἔλαβεν ὑπὸ μάλῃς καὶ ἐπροχώρησε καθ' ὅλον τὸν δρόμον, μέχρι τῆς ἐξοχικῆς οἰκίας τοῦ Μέλκην, τὴν κεφαλὴν του κατεῖχε σμήνος κοινωνιστικῶν ζητημάτων, τὸ δὲ στῆθός του κατέτρυχεν ἡ συνείδησις.

— Ἄν ἤμην ἀθάνατος καὶ τίμιος ἄνθρωπος, ἐσκέπτετο, θὰ ἀδιαφοροῦσα εἰς ὅλα αὐτὰ, θὰ ἐπήγαινα μαζὺ μὲ τὸ μωρὸ εἰς τὴν γυναῖκά μου, θὰ ἐγονάτιζα ἐμπρὸς τῆς καὶ θὰ τῆς ἔλεγα: Συγχώρησέ με! Ἡμῶν! Σκότωσέ με, ἀλλὰ τὸ ἀθάνα θρέφος δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀφήσωμε νὰ χαθῇ. Ἡμεῖς παιδιὰ δὲν ἔχομεν, ἄς τὸ πάρωμεν νὰ τὸ ἀναθρέψωμεν! Ἄυτὴ εἶνε γυναῖκα πονόψυχη καὶ θὰ τὸ ἐδέχετο. . . Καὶ θὰ εἶχα τότε τὸ παιδί μου κοντὰ μου. . . Ἄχ!

Ἐπλησίασε πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Μέλκην καὶ ἔστη ἀμφιρέπων. Ἐφαντάζετο ὅτι κάθηται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς οἰκίας του καὶ ἀναγινώσκει ἐφημερίδα, πλησίον του δὲ τρίβεται ἓνα ἀγοράκι μὲ καμπουρωτὴν μύτην καὶ παίζει μὲ τοὺς κροσσούς τοῦ κοιτωνίτου του· ταυτοχρόνως εἰσεύδον εἰς τὴν φαντασίαν του ὑπνεύοντες οἱ συνάδελφοί του καὶ ὁ προϊστάμενος, φυσῶν καὶ κτυπῶν τὴν κοιλίαν του. . . Εἰς τὴν ψυχὴν του δὲ, ἐκτὸς τῆς τύψεως τοῦ συνειδότος ἠσθάνετο καὶ τρυφερόν τι, θερμὸν, θλιβερόν αἰσθημα.

Ὁ Μίγουγεφ ἀπέβησε μετὰ προσοχῆς τὸ θρέφος ἐπὶ τῶν θαμνιδῶν τοῦ ἀνόητου καὶ ἐστέναξε. Ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἠσθάνθη καὶ πάλιν τὰς αὐτὰς φρικτῶσεις. . .

— Νὰ μὲ συγχωρήσῃς ἐμένα τὸν ἄθλιον, φίλε μου, νὰ μὲ συγχωρήσῃς!

Ἐκαμε βήμα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀλλ' ἐσταμάτησεν αὐθωρεῖ καὶ εἶπε:

— Ἄϊ, ὅ,τι ἐγίνε ἐγίνε! Ἐγὼ θὰ τὸ παραλάβω καὶ ἄς ποῦν ὅ,τι θέλουν!

Ὁ Μίγουγεφ ἔλαβε τὸ θρέφος καὶ ἐστράφη ὀπίσω ταχέως.

«Ἄς ποῦν ὅ,τι θέλουν», ἐσκέπτετο. «Ἐγὼ πηγαίνω ἀμέσως νὰ γονατίσω ἐμπρὸς τῆς καὶ θὰ τῆς πῶ:

«Ἄννα Φιλίπποβνα!» Εἶνε γυναῖκα ἀγαθὴ καὶ θὰ ἐννοήσῃ. . . Κ' ἔτσι θὰ τὸ ἀναθρέψωμεν ἡμεῖς. Ἄν εἶνε ἀγόρι, θὰ τὸ ὀνομάσωμεν Βλαδίμηρον, ἂν εἶνε κορίτσι, Ἄννα. . . Θὰ ἔχομεν τοῦλάχιστον μιὰ παρηγοριὰ στὰ γηρατεῖά μας. . .

Καὶ ἔπραξεν ὅπως ἐσκέφθη. . .

Κλαίων, τρέμων ἀπὸ φόβον καὶ ἐντροπήν, ἐμπεως ἐλπίδων καὶ ἀπροσδιορίστου ἐκστάσεως εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν του, διηυθύνθη πρὸς τὴν σύζυγόν του καὶ ἐγονυπέτησεν ἐνώπιόν τῆς. . .

— Ἄννα Φιλίπποβνα! εἶπε θρηνηδῶν καὶ θεῶν τὸ θρέφος χαμαί. Μὴ μὲ καταδικάσῃς. ἄφρησέ με νὰ ἐξομολογηθῶ. . . Ἡμῶν! Εἶνε δικό μου παιδί αὐτό. . . Θυμᾶσαι τὴν Ἄγνη; αἶ, λοιπόν. . . ὁ Ἐξάπεδὸς μ' ἐσπρωξε. . .

Καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἐντροπῆς, χωρὶς ν' ἀναμείνῃ ἀπάντησιν, ἐξῆλθεν ἐξω. . .

— Θὰ μείνω ἐδῶ ἐξω, ἐνώστου μὲ προσκαλέσῃ, ἐσκέφθη. Ἄς τῆς δώσω καιρὸν νὰ συνέλθῃ καὶ σκεφθῇ. . .

Ὁ αὐλοφύλαξ Ἐρμόλαος μὲ τὸν ταμποῦρᾶ του διήλθε πλησίον καὶ ἀνέσπασεν τοὺς ὄμους.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἐπέρασεν καὶ πάλιν πλησίον καὶ ἔκαμε τὸ ἴδιον. . .

— Αὐτὸ εἶνε πολὺ περίεργο! ἐφέλλισε, χαμογελῶν. — Ἦρθ' ἐδῶ, Συμεὼν Ἐράστοβιτς, πρὸ ὀλίγου ἢ πλῆστρα ἢ Ξενία. Ἄρῃσεν ἡ βιάξ, τὸ μωρὸ τῆς στὴν εἴσοδον, στὸ δρόμο, καὶ τὴν ὥρα τοῦ ἐκαθότανε ἐδῶ μαζὺ μου, κάποιος ἐπήρε τὸ παιδί τῆς κ' ἔφυγε. . . Δὲν εἶνε περίεργο;

— Τί; Τί λέγεις; ἐκραύγασε μὲ ὄλην τὴν δύναμίν του ὁ Μίγουγεφ.

Ὁ Ἐρμόλαος, διαφορετικῶς ἐξηγήσας τὸν θυμὸν τοῦ κυρίου του, ἐξῆσε τὸ ἰνίον καὶ ἐστέναξε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, Συμεὼν Ἐράστοβιτς, εἶπε, τώρα ξέρετε ἡ ἐποχὴ τῆς ἐξοχῆς τὸ καλεῖ. . . χωρὶς αὐτὸ πῶς νὰ κάμῃ κανεὶς. . . χρειάζεται, βλέπετε, συντροφιά. . . Καὶ προσβλέψας εἰς τοὺς ὀργίλους καὶ ἐκπληκτοὺς ὀφθαλμούς τοῦ κυρίου του, συνεστάλη ἐνόχως κ' ἐξηκολούθησε:

— Αὐτὸ θέβαινα, ἀμαρτία εἶνε, μὰ τί νὰ κάμῃς. . . Εἰν' ἀλήθεια πῶς ἐπροστάξατε νὰ μὴ θάλωμε ξέναις γυναῖκες στὴν αὐλή, τίς δικαίαις μας ὅμως ποῦ νὰ τίς δεχόμεστε. . . Ἄλλη φορά, ὅταν εἴχαμε τὴν Ἄγνη, δὲν ἐδεχόμενα ξέναις, γιατί ἐκεῖνην τὴν εἶχα δική μου, τώρα ὅμως, πῆτε μου καὶ σεῖς, τί νὰ κάμω. . . χωρὶς τίς ξέναις δὲν γίνεται. . . Ὅταν ὅμως ἦταν ἐδῶ ἡ Ἄγνη, πραγματικῶς, ἦτανε τάξις, γιατί. . .

— Γηρατεῖ σου ἀπ' ἐκεῖ, ἀχρεῖ! ἀνέκραξεν ὁ Μίγουγεφ, κτυπῶν τοὺς πόδας καὶ ἐστράφη ὀπίσω εἰς τὰ ὀμμάτια. . .

Ἡ Ἄννα Φιλίπποβνα ἐκπληκτος καὶ ὀργισμένη, ἐκάθητο εἰς τὴν προτέραν θέσιν τῆς θεωροῦσα μὲ δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς τὸ θρέφος. . .

— Ἐλα, ἔλα. . . ἐμυρμούρισεν ὁ Μίγουγεφ, διαστῆλων τὸ στόμα εἰς μειδιάμα. Ἐχοράτεψα. . . δὲν ἦτανε δικό μου. . . ἦτον τῆς. . . τῆς Ξενίας. Ἐγὼ σοῦ. . . σοῦ ἐχοράτεψα. . . Πήγαίνε το τοῦ θυρωροῦ.

(Ἐκ τοῦ Ρωστικοῦ)

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΕΣ

ΘΑΛΕΙΑ ΦΛΩΡΑ

ΗΤΟ μαθήτρια άνόμη μικρά του έν Κ)πόλει Ζαππειού, ότε ή τότε διευθύντρια κ. Κεχαγιιά διέγινωσε έν αύτή τό τάλαντον της ζωγραφικής. Εύ- τυχώς τό τάλαντον αυτό έγκαίρωσ ένισχύθη διά της μεταβάσεώς της είς την κατ' έξοχήν καλλιτεχνικήν πόλιν του Μονάχου. Έκεϊ μαθητεύσασα έν τε τή 'Ακαδημία και παρά τώ 'Ιακωβίδη, άνεδείχθη ή Θάλεια Φλωρά καλλιτέγχις πολλού λόγου αξία, σήμερον δέ είνε άναμφισβητήτως ή κορυφαία τών 'Ελληνίδων ζωγράφων.

Ό,τι διακρίνει την δεσποινίδα Φλωρά είνε ή επίμελεια μεθ' ής εργάζεται, ή ύπομονή, ή αντίληψις του χρώματος. 'Ισως δέν έχει εύρειαν φαν- τασίαν, ούδ' άνασμενίζεται είς τας παρατόλμους και νεωτερικίας πτήσεις καλλιτεχνικής ιδιορρυθμίας. 'Η επί μακρόν χρόνον έν ταις Πινακοθήκαις του Μονάχου άντιγραφή έργων έξόχων ζωγράφων προσέ- δωκεν αύτή δύναμιν και σταθερότητα χρωστήρος και καθωδήγησεν είς την έντεχνον και έν πρωτο- τύποις έργοις γραφήν. Δέν διαφεύγει αύτήν ή λεπτομέρεια, ήν τινές καλλιτέχνηι θυσιάζουσι χάριν του συνόλου και της γενικής έντυπώσεως.

Έκ τών έργων της δεσποινίδος Φλωρά αί προ- σωπογραφίαι διακρίνονται ιδιαίτατα. Δύο παστέλ μικρά, ή «νεάνις» και ή «σκέψις» είνε αξία ιδιαι- τέρας μνείας, τό πρώτον διά την άδρότητα του σχε- δίου, τό έτερον διά την δύναμιν της έκφράσεως. 'Η Αυτόπροσωπογραφία της, έν τή όποία ή φιλαρέσκεια άπεπνίγη διά να έξαρθή ή τέχνη, είνε έργον έξό- χως καλόν.

Έκ τών συνθέσεών της, ή «Κιθαρῳδός» ήν έδη- μοσίευσεν έν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ή «Πινακο- θήκη» ένεποιήσεν έντόπωσιν και έν Παρισίοις έν τῷ πενήντῳ καλλιτεχνικῷ περιβάλλοντι του 'Ελληνικού περιπτέρου, δύο-τρίεζ δέ κρητιδογραφίαι και ή «Νη- ρής» είνε έργα πολύ εύσυνείδητα. πρό παντός δέ τό «Παρχμῦθ: της Βασιλοπούλας». Διά τά άλλα σχεδιογραφήματα και τας σπουδὰς περιττόν είνε να γράψωμεν τι. Και πολλά είνε και καλά.

Η δεσποινίς Φλωρά διακρίθη, επίσης και διά μίαν άρίστην άντιγραφήν έκτεθεισαν δια έν τή Καλ- λιτεχνική έκθέσει τών Φιλοτέχνων, την «είς Αί- γυπτον φυγήν» του Βάν-Δίν, την έν Μονάχῳ εύρι- σκαμένην. Διά την εργασίαν αύτήν λίαν εύμενῶς είχεν έκφρασθῆ ή αξίμνηστος Γύζης, είπών ότι οι 'Αθηναίοι δέν πρέπει επ' ούδενί λόγω ν' αφήσουν να φύγη ή άντιγραφή αύτή από τας 'Αθήνας. 'Ατυ- χῶς τό έργον δέν επωλήθη, ύποθέτομεν δέ ότι θα τό έχη υπ' ὄψει του ό κ. 'Ιακωβίδης, όστις ήδη κατάρτιζει την 'Εθν. Πινακοθήκην.

Κατα την προσοχή έκθεσιν του «Παρχασσοῦ» θα έκθιση την «'Ηχώ» έργον ίκανῆς εμπνεύσεως, όπερ μόλις τώρα έτελείωσει μίαν προσωπογραφίαν (Fusain) της όμοτέχνου δεσποινίδος Λασκαριδου και τινας σπουδὰς νωπιάτας.

Ός άνθρωπος, ή δεσποινίς Φλωρά είνε συμπα- θεσιτάτη. 'Αφελής, άκακος, είνε τύπος όντως καλ- λιτεχνικής ψυχῆς. 'Εμπνεομένη πά τοτε από τό ύγιές καλόν, ζή διά την τέχνην μόνον. Μή άνα- μιγνυομένη, ούδὲ πόρωθεν, από χαρακτηῆρας είς τά προσωπικά καλλιτεχνικά ζητήματα. τά όποία είς τόν 'Ελληνικόν μικρόκοσμον άπειλοῦν να κατα- πνίξουν τά σπέρματα του αγαθού, όνειρεύεται πάν- τοτε τό μεγαλειόν της Πατρίδος και την Δόξαν της καλλιτεχνικής αναβιώσεώς της.

Η δεσποινίς Φλωρά, ήν ξενίζουσι από πέντε μη- νῶν αί 'Αθήναι, έλκύσασα τόσῳ πολῷ την καλ- λιτεχνικήν ψυχῆν της, άποχαιρετῆ την πόλιν της άρχαίας τέχνης διά μιάς προχείρου έκθέσεως τών έν 'Αθήναις έργων της. Είνε ό ποιητικώτερος άποχαιρετισμός. 'Απερχομένην την συνοδεύουσι, έκτός της ειλικρινοῦς εκτιμήσεως πρός την καλλιτεχνικήν της ίκανότητα και αί εύχαι διά τούς προσεχέις γάμους της μετά του Ούγγρου ζωγράφου και συμ- μαθητου της έν Μονάχῳ, του κ. St. Alexits, του όποίου έργα ή «Πινακοθήκη» δέν θ' άμελήσῃ να δημοσιεύσῃ.

Γ. ΒΡΟΥΤΟΣ. 'Ανδρείας Σουλωμοῦ.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΗΣΙΣ (*)

ΠΟΥ μ' ὀδηγείσ θεία σκιά ; Του τάφου μου τό μεγαλειόν ν' άνα- ζητήσω και πάλιν ποθείς, παρά τά είδῶλα τών πρώτων αίωνῶν, παρά τά έρείπια τών νεανικῶν εμπνεύσεων ;

Άφες με να εύλογήσω τόν παλμόν, έν δημιουργεί είς πόθος, και έν τή γοητεία τών βλεμμάτων του την λάμ- ψιν ν' άνεύρω του άθανάτου φωτός, όπερ ελάμ- πρυνε τούς γλυκέις της ήβης μου ρεμβασμούς.

Μέ γνωρίζεις, περιπαθῆς μου άρμονία, αλλά δέν προεμάντευσας είς την άπήχησιν του μου- σουργήματος της ένθέου ψυχῆς σου τό θρηνητι- κόν του πένθους μου έλεγείον, όποτε διεστάλη- σαν τά χείλη σου, και διά μέσου του παρθενικου μειδιάματος, «σύνελθε» μου έφώνησεν ή πονουσα καρδιά σου. Γλυκύ μου έαρ ! Ποῦ να πλανηθῶ, ίκέτης πλέον τών σιγηλῶν μου νεκρανθίμων ;

Έμπροσθέν σου τό κύμα του γαλανου πόντου λικνίζει και έν ιδανικόν, άλλ' εγώ, από του

(*) 'Ιδε εικόνα ε' τεύχους.

κευθμῶνος τόν στένοντα λυρισμόν, τόν δύστηνον έξαποστέλλω τόνον, ώς προσκύνημα της εիրνη- κῆς σου γαλήνης.

Σύγγνωθι την ήεροσυλίαν μου άλλ' αγαπῶ πολύ να είμαι θῦμα του θριάμβου σου

Μή άρνιθῆς είς την ροδίνην έκστασιν τών ρεμ- βασμῶν σου ένα όρφανόν κλάδον μοιραίου μαρα- σμοῦ. Τίς είδεν, έως άναζήση πρό σου.

'Ασπασία τών όνειρων νύμφη ! Είς τας έσχα- τιάς της Δύσεως, όπότ' εκπνέη ή ήμέρα, συγκρά- τησε την άπωτάτην της άνατολῆς όπτασίαν, και ό ουρανός θα έλεήση τας συγκινήσεις της ύστάτης σου άγωνίας. Δέν θα με άσπασθῆς κινδυνεύοντα.

Θά ζήση ή πρώτη εύχή της εκλειπούσης οσιό- τητος, και σύ, άφιερωθείσα είς την επίζησασαν ιδέα, δέν θα πειθήσῃ επί πολῷ.

'Ελπίζε είς την αναγέννησιν τών πρώτων μου στεναγμῶν και μη λησμόνει τό μυστικόν δάκρυ. Είμαι του 'Υμενίου ό πολυτιμώτερος μαργαρίτης όν κρύπτω εύλαθῶς μετά τών άργυρῶν τριχῶν τών προσφιλῶν πρεσβείων.

Παρθένε πολυφίλητε ! Δός μου ήδη του όνει- ρου σου μίαν εικόνα. 'Ισως αύτη έσται ώραιο- τέρα του τάφου μου.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ

ΟΛΙΣ έπροφθάσαμεν εν τῷ τελευταίῳ φύλῳ τῆς «Πινακοθήκης» ν' αναγγείλωμεν τὸν αἰνιδιον θάνατον τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπερέχου Ἑλληνοῦ γλύπτου Γεωργίου Βιτάλη.

Ὁ Βιτάλης σπουδάζας ἐν Εὐρώπῃ δαπάναις τῆς αἰμνήστου βασιλείσσης Ἀμαλίας, ἐγένετο εἰς τῶν ἐξοχωτέρων ἀνδριαντοποιῶν, τρίς ἐν διαγωνισμοῖς βραβευθείς.

Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Βιτάλη διακρίνεται ὁ ἐν Μεσολογγίῳ ἀνδρίας τοῦ Βύρωνος, ὁ ἐν τῷ περιθάλῳ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πανεπιστημίου ἀνδρίας τοῦ Γλάδστωνος, χάριν τοῦ ὁποίου μετέβη εἰς Ἀγγλίαν ἵνα ἐκ τοῦ σύναγγυς ἴδῃ τὸν μέγαν ἄνδρα καὶ ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνδρίας τοῦ Ἀβέρωφ ὁ ἰδρυθείς ὑπὸ τῶν εὐεργετηθέντων σχολῶν ἕνεκα τοῦ ἀνδριάντος τούτου ἠναγκάσθη νὰ μετακίση εἰς Ἀλεξανδρείαν, ἔσχε δὲ περιπετείας αἰτινας ἐπίκραναν πλέον ἢ ἀπαξ τὸν γηραιὸν καλλιτέχνην.

Ἄλλα ἔργα του εἶνε τὸ μνημεῖον Ἀβερκρόμβυ οὗτινος ἡ ἐργασία τῷ ἀνετέθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ἡ προτομή τοῦ Ζαγκρόλα κλπ.

Τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ διαπρεποῦς καλλιτέχνου, εἶνε τὸ ἐν τῷ Α'. Νεκροταφείῳ τῶν Ἀθηνῶν ἀνεγερθὸς μνημεῖον τοῦ αἰμνήστου Ἀβέρωφ, τὸ ὁποῖον ἀφῆκεν ἐν προπλάσματι, κατὰ παραγγελίαν γενόμενον τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης αὐτοῦ.

Ἐκτακτος ὑπῆρξεν ἡ ἐμπνευσις τοῦ καλλιτέχνου, συγκεντρώσαντος ἐν τῷ μνημείῳ ἅπανσαν τὴν εὐεργετικὴν καὶ ἑλλητικωτάτην δρᾶσιν τοῦ αἰμνήστου ἀνδρός. Ἐπὶ τριῶν ἀναβαθμίδων ἐγείρεται βάσις ἧς τὰς τέσσαρας γωνίας κατέχουσιν τέσσαρες λέοντες φυσικοῦ μεγέθους, δι' ὧν ὁ καλλιτέχνης συμβολίζει τὴν ῥώμην τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὃν ἐξυπηρετεῖ ὁ μέγας ἐθνικός εὐεργέτης διὰ τῶν ἔργων του. Μεταξὺ τῶν λέόντων παρίστανται ἐφ' ἐκάστης πλευρᾶς ἐν ἀναγλύφοις ἡ Ἐπιστήμη, κρατοῦσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὴν φωτίζουσαν τὴν ἀνθρωπότητα λαμπάδα, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς δέσμην δάφνης προωρισμένης νὰ ἀπέφῃ τοὺς ἀριστεῖς τῆς ἐπιστήμης. Ἐν ἐτέρᾳ πλευρᾷ φέρεται ὁ Ἄρης, σύμβολον τῆς ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ μερίμνης τοῦ ἀνδρός, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς, καὶ ἐπὶ ἐτέρας ὁ Ποσειδῶν, δι' οὗ συμβολίζεται ἡ ὑπὲρ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους πρόνοια

τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου, διὰ τῆς ναυπηγήσεως πλοίου καταδρομικοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς τετάρτης ἡ Μοῦσα Τερψιχόρη, κρατοῦσα τὴν κιθάραν καὶ συμβολίζουσα τὴν μεγάλην ὑπὲρ τοῦ Ὁδείου προικοδοτήσιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης ἐγείρεται δευτέρα βάσις, ἧς ἡ μετωπιαία πλευρὰ θέλει φέρει ἀπλοῦν τὸ ὄνομα « Ἀβέρωφ », ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν εἰκονίζονται δι' ὠροίων ἀναγλύφων ἀθλητικοὶ ἀγῶνες, ἀναμιμνήσκοντες τὴν ἀνακαινισμὸν τοῦ Σταδίου, ἡ Ἐργάνη Ἀθηνᾶ διδάσκουσα τὰς τέχνας εἰς τοὺς καταδίκους τοῦ Ἐρμείου, καὶ ἡ Αἴγυπτος, ἐν ἧ' ἐπλούτισεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἀβέρωφ, εἰκονιζομένη διὰ τοῦ Νείλου.

Ἐπερθεν τῆς δευτέρας ταύτης βάσεως ὑψοῦται τὸ ἀγγλμα τοῦ Ἀβέρωφ εἰς μείζον τοῦ φυσικοῦ μεγέθους, καθήμενος ἐν μεγαλοπρεπεῖ στάσει ἐπὶ ἐδωλίου καὶ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κρατοῦντος τὴν διαθήκην του, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας τεινομένης πρὸς τὴν πάλιν τῶν Ἀθηνῶν, δωρομένου, οὕτως εἰπεῖν, τὸν πλοῦτον του ὑπὲρ αὐτῆς.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐμπνευσις τοῦ καλλιτέχνου, οὗτινος θρηνοῦμεν τὴν ἀπώλειαν. Εὐτυχεστάτη ἐν τῇ συλλήψῃ αὐτῆς, περιεκτικωτάτη τῆς μεγάλης ἐθνικῆς δράσεως τοῦ ἀνδρός, ἀριστα δὲ διατυπωθεῖσα ἐν τῷ μικρῷ προπλάσματι, ὅπερ ἀναπτυσσόμενον ἐν μεγάλῳ, κατ' ἀναλογίαν διόδουσαν εἰς τὸ ὅλον ἔργον ὕψος πέντε περίπου μέτρων, κατὰ τὴν μετὰ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης συμφωνίαν, θ' ἀποτελέσῃ ἀναμφιβόλως ἄριστον καὶ καλλιτεχνικώτατον μνημεῖον, ἀληθὲς κόσμημα οὐ μόνον τοῦ νεκροταφείου Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως.

Εἶναι λυπηρὸν βεβαίως ὅτι δὲν ἐπέζησεν ὁ διαπρεπὴς καλλιτέχνης, ἵνα ἐκτελέσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ ἔργον τῆς εὐτυχούς ἐμπνεύσεώς του. Οἱ ἐκτελεσταὶ τῆς διαθήκης ὁμοῦ θέλουσιν ἔχει ἀσφαλῆ ἐγγύησιν τῆς ἐπιτυχούς καὶ πιστῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου καὶ ἄνευ ἐκείνου, ἐν τῷ υἱῷ του, διακρινομένου ἤδη διὰ τὸ καλλιτεχνικὸν αὐτοῦ τάλαντον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΔΙ' ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΜΟΥ

Ἡ χειροφότησις τῶν γυναικῶν, ὅταν πραγματοποιηθῇ, μοιραίως θὰ καταλήξῃ εἰς χοιροφάγειον...

Ὁ Νέρον θὰ ἦτο ἀληθῶς μεγαλοφυής, ἂν εἰς τὴν πνευματικὴν τῆς Ρώμης ἐκαίετο καὶ ὁ ἴδιος.

Τὸ πρόβλημα τῆς γυναικείας υπάρξεως ἐγκτεταῖ εἰς τὴν εὐρεσιν ἐνὸς ἀγνώστου, ὡς... συζύγου.

Ἄγνεια: Ἡ ἀγροία τοῦ κόσμου.

ΔΙΚ

ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΜΑΣ

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΟΥΜΕΝΟΙ

Ὁ ἡμέτερος καλλιτέχνης συνεργάτης κ. Φρ. Ἀριστέος ἀνέλαβε νὰ γελοιογραφήσῃ τοὺς Ἑλληνοὺς καλλιτέχνας, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ... ἑαυτοῦ του. Ἐν τῷ προσεχῆ φ.κ.κ. ἐπετα συνέχεια... γελοιογραφῶν. εἰς ἧς ὁ καλλιτέχνης, ὁ τῶσφ εἰς τὰ σοβαρὰ ἔργα του σχεπιακῶς ἀναδεικνύεται σατυριστῆς χαριέστατος |

Φ. ΑΡΙΣΤΕΥΣ. — Αὐτογελοιογραφία.

ΣΥΖΥΓΙΚΟΝ ΔΩΡΟΝ

[Διήγημα]

Ἡ Εὐσ εὐμορφος. Λέων τῆς δεινροστοιχίας, θαλάμων τῶν σαχαροπλαστείων, κοσμητῶν εἰς ὅλας τὰς φιλανθρωπικὰς ἀγορὰς, καπιέ πάντοτε, ποδηλατιστῆς ἀκέμη — διὰ νὰ μὴ καθυστερήσῃ εἰς καμίαν πρόοδον — τῶν αἰθουσῶν κατακτητῆς, ὑπανδρεῦθῃ πρὸ ἐνὸς ἔτους μίαν κούκλαν, μίαν συμπαιθεοτάτην κόρην, μὲ ὀλίγα χρήματα καὶ μὲ πολλὰ... μαλλιά.

Τὴν ἐπῆρε ἀπὸ ἔρωτα. Οἱ φίλοι — οἱ φίλοι! τί ἀστεία λέέεις — τὸν συνεγάρησαν ἄλλοι δι' ἐπισκοπητῶν καὶ ἄλλοι δι' ἐπίδρομης, κατὰ προτίμησιν, εἰς τοῦ Γιαννάκη. Ὁ κόσμος τὸν ἐλυπήθη — ἀφοῦ ἦτο σχεδὸν ἀπροικος ἡ νύμφη... — κυριολεκτικῶς δ' ἐθλίθη εἰς δανειστής του.

Παρήλθεν ἔτος. Πῶς ἀλλάζει ὁ ἄνθρωπος! Ποῦ

οἱ ἀστερόεντες ὀφθαλμοὶ — αἰμνήστῃ Βασιλειᾷδῃ! — τοῦ προσώπου τῆς ποῦ τὰ κρῖνα!...

Αὐτός, τοῦ κόσμου ἄνθρωπος, distingué, ἦτο δυνατόν ν' ἀνεχθῆ μίαν τοιαύτην ἐκνομιον καλλονῆς κατάστασιν; Ὅτ' ἦτο ὕβρις πρὸς τὴν καλαισθησίαν του. Καὶ... ἀπεσῦρθη. Μόνον τὴν ἡμέραν τὸν ἐβλεπεν ἡ τλήμων σύζυγός του.

Ἐν πρώτῃ, καθ' ἣν ἡμέραν ἦγε τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματός της, λαμβάνει ἐν δῶρον ἀπὸ τὸν σύζυγόν της.

Ἐπὶ τέλους! Ἐπανήλθεν εἰς τὴν εὐθείαν ὁδὸν ὃ ἐξωκέλας σύζυγος.

Ἀνοίγει μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τινος ἀνακουφίσεως τὸ σταλέν.

«Κεραυνοὶ εἰς φάκελλον εὐώδη κεκλεισμένον οἶ»

Ἦτο ὃ... νυμφικός δακτύλιος.

Ὁ Ἡρόδοτος

Ἡρώδης ἐν τῇ ποιήσει καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Ἐν τῶν ἀξιοθαυμαστοτέρων προτύπων συζυγικῆς πίστεως καὶ μητρικῆς στοργῆς εἶνε ἡ ὑπερέχου τῆς Τρωάδος γυνὴ Ἀνδρομάχη. Εὐλόγως δὲ ἀπὸ ταύτης ἤρξατο θεμελιούσα τὸ ἔργον αὐτῆς: «Ἡρώδης ἐν τῇ ποιήσει καὶ τῇ ἱστορίᾳ» ἡ εὐρυμαθὴς δεσποινὴς Σεβαστῆ Καλλισπέρη.

Ὁ μέγας Ναπολεὼν ἔλεγε: «Θέλετε μέγλους ἄνδρας; Μορφώσατε καλὰς μητέρας.» Βιβλίον τοιοῦτου σκοποῦ, ἐξόχως μορφωτικὸν μητέρων, εἶνε τὸ βιβλίον τῆς δεσπ. Καλλισπέρη.

Ἀπὸ τοῦ προλόγου, τοῦ πικροχόλου, ὃν δικαιολογεῖ ἐπαρκῶς ἡ κακὴ κατάσταση τῶν δημοσίων πραγμάτων, μέχρι τοῦ ἐπιλόγου ἐν ᾧ διαφαίνεται ἡ διαυγὴς κρίσις τῆς συγγραφέως, ἐφ' ὅλου τοῦ βιβλίου πλανᾶται μία ἐμβριθεῖα, εἰς ἣν δὲν μᾶς ἔχουν συνειθίσῃ αἱ λόγια κυριαίμας, ἅμα δὲ μία ἐντεχνος ἄλυστος διδαγμάτων ἠθικολογικῶν. Τὸ πρότυπον ἄλλως τε, ὅπερ εὐστόχως ἐξέλεξεν, εἶνε ἱκανὸν ὥστε νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ νὰ διδάξῃ.

Εἰκονίζει τὴν Ἀνδρομάχην παρὰ τῷ Ὀμήρῳ, παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἐν τε ταῖς «Τρωάσι» καὶ τῇ «Ἀνδρομάχῃ», παρὰ Οὐεργιλίῳ καὶ παρὰ Ραλίνᾳ ὅστις ὅλως διαφόρως τοῦ Εὐριπίδου παρίστησιν τὴν Ἡρώδα, ἀλλὰ διασώζει τὸν αὐτὸν χαρακτήρα. Ἀναλύεται ἀνατομικώτατα ὁ εὐγενὴς χαρακτήρ τῆς Ἀνδρομάχης καὶ διαλάμπει ἐν ὅλῃ του τῇ ἀγνότητι, ἐν μέσῳ ὄλων τῶν δυσμενειῶν τῆς τύχης, αἰτινας τὴν ἐκύκλωσαν διηγετικῶς.

Ἡ συγγραφεὺς μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἔγραψε μονογραφίαν σοβαροτάτην, ἐπιδείξασα χαρίσματα

ΕΠ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ. Η Νέα. (Εκαστογραφία.)

ἀντιλήψεις και κριτικής, θά ήτο δ' εύχης έργον να συνεπληρωτο ή εργασία αυτή: διά τής εκδόσεως του β' τόμου, όστις είναι ήδη έτοιμος.

Τό βιβλίον κοσμοῦν δύο φωτοτυπίαι, ή τής συγγραφείας και ή «ἀποχαιρετισμός Έκτορος και Άνδρομάχης», θά επεκρότει δέ πᾶς κηδόμενος τής ανατροφής των Έλληνίδων, αν εισήγετο ως αναγνωστικόν βιβλίον εις τὰ ανώτερα παρθενιαγωγεία.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ
ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ

ΜΕΣΑ εις τόν βόμβον και τόν τάραχον, τόν όποιον ήγειραν γύρω μας και γύρω των αι υποδοχαι των Ρουμουνων φοιτητων, και παρα την εντύπωσιν των όραμάτων της άρχαίας Τέχνης, τὰ όποια ωραματίσθησαν διαμέσου των καμπυλων του Παρθενωνος και των επιπέδων του Πραξιτελειου Έρμου, ανεξάλειπτος θά παραμείνη ασφαλώς εις την μνήμην των μία μικρά γωνία του νέου ελληνικού καλλιτεχνικού βίου, την όποιαν παρουσίασε πρό των όμμάτων

των ζένων τὸ μὲ ηλεκτρικὴν ταχύτητα ἀνυψωθῆ· νεοφάντων ἀναπέτασμα τῆς «Νέας Σκηνῆς».

Διὰ τῆς ἐσπερίδος αὐτῆς προσεδόθη τόνοι: ἀβρός και γόης εις τὰς ποικίλας και κουραστικὰς εὐροτάς· και χάρις εις τοὺς ζένους μας και οἱ Ἀθηναῖοι ἡμεῖς ἀπηλαύσαμεν ἀπίλουςιν, τὴν όποιαν τὰ ἑλληνικὰ ἱστοία των θερινῶν και χειμερινῶν θεάτρων δὲν μᾶς ἐπέτρεψαν ἕως τώρα οὐδὲ κἂν νὰ ὄνειρευθώμεν.

Δὲν εἰξεύρω διατί κάποιος ἀπὸ τοὺς συναδέλφους μου ἔχαρκτήρισε τὴν ἐμφάνισιν αὐτὴν τῆς «Νέας Σκηνῆς» ὡς «πρίωρον»· ἴσως διότι ἡ «Νέα Σκηνή» ἐπρόκειτο τὸν Ὀκτώβριον νὰ ἐμφανισθῆ, κ' ἐνῶ δὲν ἐπεριμένετο, ἐνεφανίσθη ἕνα μῆνα προτῆτερα. Εἰξεύρω ὅμως, — και τὸ εἰξεύρουν πολλοὶ αὐτό— ὅτι ὠριμωτέραν μὲν φαντασμαγορίαν δὲν εἶδαν ἀκόμη νὰ παρελαύνη ἀπὸ σκηνῆς τὰ μάτια των Ἀθηναίων, ἐκλεκτοτέραν δὲ και καλλιτεχνικωτέραν ἀνάμνησιν δὲν ἔχει ἀπὸ τὴν Νέαν Ἑλλάδα νὰ κρατήσῃ ἄλλην ἢ μνήμη των Ρουμουνων, ὅπως αὐτοὶ διεκήρυξαν.

Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ μικροῦ δαιμονίου τοῦ κλεισμένου μέσα εις τὰπλαστα στέγνα και παλλομένου ὑπὸ τὰ κύματα τῆς ἀσχηματίστου φωνῆς τῆς μικρᾶς κορσιίδος Κυβέλης Ἀνδριανου, ἡ όποια παρουσίασε ἀνέ-

Ἡ Δις ΘΕΩΝΗ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ὡς Τρελλῆ εις τὸ «Ὀνειρον ἑαρινῆς πρωίας» (Φωτογρ. Κ. Βέρικκερ).

φικτον τύπον Ἰουλιέττας· ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἰσχυροῦ κωμικοῦ χαρίσματος τοῦ κ. Ραυτοπούλου, προσδῶσαντος ἄγνωστον ἕως τώρα παρ' ἡμῖν χρώμα εις πενιχρόν χαρακτήρα πενιχρᾶς ρουμουνικῆς κωμωδίας· ἡ φυσικὴ και χαρίεσσα ὑπὸκρισις τῆς νεαρᾶς κυρίας Βρατσάνου εις τὴν ἰδίαν κωμωδίαν ἢ μ' εὐστάθειαν και ρυθμόν, ἄξια πρωτεύοντος ἐταίρου τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας» ὑπόδουσις τοῦ Ἰατροῦ εις τὸ ἔργον τοῦ Δ' Ἀνούντζιο ὑπὸ τοῦ κ. Παπαγεωργίου· ὅλα αὐτὰ, και μαζὴ ἢ ἄφογος σκηνοθεσία και ὁ πλοῦσιος και καλαίσθητος διάκοσμος, ἀπετέλεσαν τόσας ὥραϊας ἀναμνήσεις διὰ τοὺς ζένους, τόσα ὥραϊα ὄνειρα δι' ἡμᾶς, τόσα ὥραϊα ἄνθη, μὲ τὰ όποια ἐπλεξεν ἡ «Νέα Σκηνή» δι' ἑαυτὴν τὸν ποιητικώτατον κ' εὐωδέστατον των στεφάνων.

Κ' ἐπὶ τοῦ στεφάνου, ἀδάμας περιλαμπρος, ἔλαμψεν ἡ τέχνη τῆς Δδος Θεώνης Δρακοπού-

Τὸ παιδομάζωμα τοῦ Κ' αἰῶρος. — Ὁ κ. Δ. Γρ. και ἐγώ. — Στάης δι' 24 ὥρας. — Ἡλιθοι και ἀγράμματοι. — Ἡ Στερεομετρία και οἱ ἀπαλλαγέντες. — Μία Ἰερειάς. — Κομπολόγιον ἑλλειψέων. — Ἡ ὠραιότερα Ἀθῆς. — Ἀστέρει, ἰα, σπῆροι, ὑπολαίδες, Καρνῆτις. — Ἡ αἱματηρὰ γραφομηχαρὴ. — Τὸ ἐξοχώτερον pastel. — Χαίριτε . . .

ΠΑΗΜΜΥΡΙΣΑΝ αἱ Ἀθηναῖαι ἀπὸ μαθητάς. Ὅπου και ἂν στρέψῃ καλεῖς κατὰ τὸν μῆνα αὐτόν, θά ἴδῃ ἕν ἀτελείωτον παιδομάζωμα.

Και χωρὶς νὰ θέλω, ἐνθυμοῦμαι τὸ ἐπὶ Τουρκοκρατίας παιδομάζωμα, τὸ όποιον ἐνέπνευσε τὸν φίλον μου Καμπούρογλον, τὸν Δ. Γρ., διὰ νὰ κάμῃ ἕνα δράμα,

και ἐμὲ τώρα, διὰ νὰ κάμῃ μίαν διαμαρτύρησιν. Ὅταν βλέπω τὰ κακόμοιρα αὐτὰ παιδιά, τὰ διευθυνόμενα κάθε πρωτῆ, κάθε μεσημέρι, κάθε ἀπόγευμα και κάθε βράδῳ πρός ὅλας τὰς διευθύνσεις τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους των Ἀθηνῶν παραφορτωμένα μὲ τετράδια και βιβλία, χάρις εις τὰ όποια μερικοὶ βιβλιοπῶλαι ἔκαμα· μέγαρά, και τὰ βλέπω ὡς εις φυλακὴν μεταδαινόντα μὲ πρόσωπα ἀπὸ τὰ όποια ἐφυγαδεύθη ἡ εὐθυμία και τὸ αἷμα, και ἐνθυμοῦμαι τὰ μακροσκελῆ προγράμματα τοῦ σχολικοῦ ἢ μάλλον σχολαστικοῦ ἔτους και ἀναπολῶ τὰς κωμικὰς διδασκαλικὰς μεθόδους, τόσῳ λυποῦμαι διότι δὲν εἶμαι διὰ μίαν ἡμέραν Στάης. Δὲν εἶνε ἀπλὴ ἐκφρασις. Διὰ μίαν ἡμέραν, μάλιστα. Ὅχι ἐπὶ ζηλεύω τὴν δόξαν του. Θεὸς φυλάξει! Χωρὶς πολλὰς διατυπώσεις θά ἔπερνα τὸ

λου, ἡ όποια ὡς τελεία ἀριστοτέχνις ἐνεσάρκωσι τὴν Τρελλὴν εις τὸ «Ὀνειρον ἑαρινῆς πρωίας» τοῦ Δ' Ἀνούντζιο, χύσασα ἐπὶ τὰς ψυχὰς των θεατῶν συγκρατητὴν τὴν γοητείαν των ὑπερτέρων καλλιτεχνικῶν φρικιάσεων. Εἰς τὴν σκηνὴν ἰδίως κατὰ τὴν όποιαν, ἐν τῇ ἀλλοφροσύνῃ τῆς βλέπει πρό των ὀμμάτων τῆς τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὡσαν πεταλοῦσαν ἀνὰ πτερουγίτῃ, νὰ πτερουγίτῃ— και τῆς όποιας εἰκόνα δημοσιεύει ἡ «Πανακοθήκη»— ἤγγισε τὰ σύνορα τῆς Μεγάλῆς Τέχνης ἢ γλυκεῖα κόρη.

Και οὕτως ἡ «Νέα Σκηνή» ἀπέδειξεν ὅτι, συλληφθεῖσα ἄρτια εις τὴν καλλιτεχνικὴν ψυχὴν τοῦ κ. Χρηστομάνου, ἄρτια κ' ἐγεννήθη, και ἀνδρούται, ἄξια νὰ πληρώσῃ τοὺς πόθους τοῦ ἰδρυτοῦ και τὰ ὄνειρα παντός φίλου τοῦ Καλοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Καλοῦ.

ΘΗΤΑΣ

χαρτοφυλάκιόν μου, και ἀντὶ δέσμησ διορισμῶν, παύσεων, μεταθέσεων, θά ὑπέβαλα εις τὴν Α. Μ. ἕνα και μόνον χαρτί. Τὸ πρόγραμμα των σχολείων.

Ἄλλὰ πῶς; Ἐλάττωσι ἀμείλικτος των ὤρων τῆς διδασκαλίας. Κατάργησις μαθημάτων, μόνον δι' εἰδικούς χρησίμων. Βιβλία, οὔτε τὰ μισά. Και ἀντ' αὐτῶν, τριπλασιασμός των ὤρων τῆς σωματικῆς ἀσκήσεως, ἀρχαιολογικὴ μελέτη ἐπὶ τόπου, περιπάτοι εις τὰ πέριε των Ἀθηνῶν

Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου θά ἤμην βέβαιος ὅτι δὲν θά ἐφόρτωναι εις τὴν ράχιν τοῦ δυστυχισμένου αὐτοῦ ἔθνος δασκάλους και ἡλιθίους και—πρό παντός—ἀγράμματος, διότι ἡ πληθὺς των μαθημάτων και τὸ ποσόν τῆς διδασκομένης σήμερον ὕλης κατ' ἔσοχὴν συντείνει εις τὴν ἀγγραμμασύνην τὴν κλασικὴν, ἡ όποια δέρνει, ἀπ' ἄκρου εις ἄκρον τῆς Ἑλλάδος, τὸν μαθητικὸν πληθυσμόν, ἀλλὰ θά ἔχαριζα εις τὴν μικρὰν πατριδα μου ἀκμαῖα σώματα, εὐθυτενῆ, πνεύματα ἐλεύθερα, ὑψηλόφρονα, πολίτας οἱ όποιοι δὲν θά ἤξευραν Λατινικά, Στερεομετρίαν, Ἀστρονομίαν, Ἡσίοδον, δημηγορίας Θεουκιδίδου, Λογαριθμούς, ἀλλὰ ἔτι ἤξευραν θά τὸ ἤξευραν καλά και ἐν ἀνάγκῃ ἔθνικῇ ἀντὶ ἀπαλλαγέντων, ραχητικῶν, κυφῶν, ἀποβλακωμένων λογισμάτων, θά εἶχεν ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς ἡ πατρὸς ἀλκίμους ὀπλίτας, ἐτόιμους νὰ ὑπερασπίσουν εὐτόλμως τὰ ἱερὰ ἐδάφη τῆς.

Τὸν ἄφωνα και ἔλεγε, ἔλεγε:

— Ὅχι! Ἡ ὀμολογία ἐνός κακοῦ εἶνε τὸ πρῶτον βῆμα τῆς ἀνορθώσεως. Δὲν ἔχομεν, κυρίες, Πολυτεχνεῖον, ὅπως δὲν ἔχομεν Γυμνάσια, ὅπως δὲν ἔχομεν τίποτε τῆς προκοπῆς. Καλλιτεχνικὴ σχολὴ χωρὶς εἰδικὸν διευθυντὴν, χωρὶς θεωρητικὰ μαθήματα, χωρὶς ψυχολογίαν, χωρὶς αισθητικὴν, χωρὶς ἀνατομίαν, χωρὶς ἱστορίαν τῆς τέχνης, χωρὶς μαθη-

ματα ύδρογραφίας, διακοσμητικής, κρητιδογραφίας. Θά μου είπη: «Πότες θά τά διδέξη αὐτά;» Καί ποίος ἐφρόντισε καί ποίος ἐσκέφθη ἐγκαίρως ὥστε νά μή προβάλλεται καί σήμερον ἀκόμη ἔπειτα ἀπό τόσας δεκάδας ἐτών, ἡ αἰώνια αὐτή καί ἡλιθία ἐρώτησις; Καλλιτεχνική σχολή χωρίς τόν Ἰακωβίδην, ὡς καθηγητήν! Ἄς τα νά πάνε στή ὄργη!

Καί ὠμίλει ἐπί ἡμίσειαν ὥραν ἐκκοκίζων, μαζί μέ τό κομυδολόγιον τό ὅποσον ἐκράτει, ἔλας τās ἐλλείψεις καί ἔλα τά μειονεκτήματα τῆς Καλλιτεχνικῆς σχολῆς τοῦ Πολυτεχνείου μας.

Εἰς ἔλα αὐτά ἠθέλησα ν' ἀντιτείνω, ἀλλά δέν εὔρον τίποτε εἰς τό ὅποσον νά στηριχθῶ.

Καί εἶπα κ' ἐγώ μέ πολλήν μελαγχολίαν.

— Δέν ἔχομεν Καλλιτεχνικήν σχολήν.

Δέν εἶνε δυνατόν, θά τήν εὑρετε. Ἄλλά καί ἄν δέν τήν εὑρετέ, θά τήν μάθετε.

Δι' ἐμέ, εἶνε ἡ ὠραιότερά Ἀτθίς, ἡ ὁποία δέν ἔχει ἀνάγκη τῶν στίχων τοῦ Νέη διὰ νά εἶνε ὠραία. Καλλονή ὄχι κατακτώσα καί καθυποτάσσουσα καί συντρίβουσα καί σκανδαλίζουσα ἤρεμος, γλυκειά, ἕνα κομμάτι μάλασμα.

Φῶς, ὄχι ἡλίου, ἀστέρων ἢ ματιῆς τῆς. Ταπεινοῦ Ἰου, ὄχι κρίνου ὑψικόρμου, ἢ παρθενία τῆς. Ὅχι ἀηδόνος φλύαρον κελάδημα, ἢ φωνή τῆς τερετισμός σπίνου. Ὅχι δορκάδος βόδισμα ὑπολαΐδος. Ὅχι Παρθενών· Καρυάτις.

Τί φορεῖ; Ἐρωτήσατε ἔλα τά ἐμπορικά τά ὁποία ἀναστατώνει. Πῶς τά φορεῖ; Συμβουλευθετε τά «Sais» τά ὁποία ξεφυλλίζει

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ἡ ἐκθεσις ἑκθεσις διακρίνεται ἐφέτος διὰ τήν θαυμασίαν διακόσμησιν. Τήν μεγαλειότεραν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκθέσεως ἀποτελοῦν τό τμήμα τῆς χαρακτικῆς, τῶν σχεδίων καί τῆς γλυπτικῆς. Τό «μνημεῖον εἰς τοὺς νεκρούς» τοῦ Βαρθολομαῖ δεσπόζει. Ὁ Ροδὲν ἐκθέτει 12 ἔργα. Ὑπάρχει μεταξύ ἄλλων καί συλλογή σχεδῶν πλήρης ἔργων τοῦ J. Carriés. Ἐκ τῶν ἔργων τῆς ζωγραφικῆς διακρίνονται αἱ εἰκόνες τοῦ Watts, W. Czane, Strang κλ.

— Προτοιμάζονται αἱ ἐτήσια καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις ἐν Βερολίνῳ, Δαρμστάτῃ καί Μονάχῳ.

— Κατὰ τήν τελευταίαν καλλιτεχνικήν ἐκθεσιν τοῦ Μονάχου ἀπενεμήθη τό πρῶτον μετάλλιον εἰς τοὺς ἐξῆς καλλιτέχναις: Εἰς τοὺς Γερμανούς: Petersen, Zimmermann, Echler, Samberger, Exter, Künstler, Bär, Reiniger, εἰς τοὺς Βέλγους: Baertson, Biesbroeck, Vincotte, εἰς τόν Δανὸν Ring, εἰς τοὺς Ἰταλοὺς Sartorelli καί Gola, εἰς τοὺς Γάλλους Simon, Déchenaud, Lefèvre, Blanche, εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς Bork, Schwarze Briëf, Bosch-Reiz, εἰς τοὺς Ἀμερικανούς Ewen, Stewart, εἰς τόν Ἀγγλον Lavery, εἰς τόν Νορβηγὸν Thaulow καί εἰς τόν Ἰσπανὸν Carus.

— Ἀπέθανεν ἐν Βερολίνῳ ὁ ζωγράφος G. Cretius,

Εἶνε ἡ μεγαλοφυΐα τῆς κομπότης.

Καί χθές, ἔπειτα ἀπὸ τρεῖς μῆνας, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἐξοχὴ τήν ἐκράτει ζηλοτύπως εἰς τοὺς φυλλοὸριθεῖς κήπους τῆς, εἰς τās ἀνοσσεφεῖς καί ὑδρορρύτους ἀγκάλας τῆς, τήν συνήνησα εἰς τὸν δρόμον. Ὑπὸ τὸ ἄφθονον ἠλεκτρικόν φῶς ἦτο περισσότερον εὐμορφῆ ἀφ' ὅτι τήν ἐγνώριζα, πλέον χαριτωμένη ἔχει πάρη ἄλην τήν δροσίαν καί ἄλην τήν ποίησιν τῆς ἐξοχῆς, ἀπὸ τά βάθη τῆς ὁποίας ἐλιποτάκτησε.

Καί ἐπερνοῦσε ὡς μία ὄπτασις, ἡ ὁποία χαραττεῖ ἰχνη πολὺ βαθειά εἰς τό ἀεικίνητον σημειωματάριον μου, — εἶδος αἱματηρῆς γραφομηχανῆς, — τό ὅποσον εἶνε τόσῳ ἐπιμελῶς σκεπασμένον ἀπὸ τό περικάλυμμα τοῦ ... στήθους.

Καί ἐπειδὴ δέν ἔχω φωτογραφίαν τῆς — ἄμφιβάλλω δέ καί ἄν ἔχη τοιαύτην, διότι τοιοῦτον μελιχρὸν κάλλος πάντοτε θ' ἀδικήσῃ ἢ ἄψυχος μηχανή — παραθέτω τās ἀτάκτους αὐτὰς γραμμὰς — ἐν ἀκουσῶν πλαίσιον τῆς αἰθερίας αὐτῆς κρητιδογραφίας τοῦ Ὑψίστου.

Καί τώρα, δέν ἔχω τίποτε ἄλλο νά σᾶς εἰπῶ πλέον.

Τό ὄνομα τῆς: Καλὲ, δέν βαρύνεσθε!

Δέν τήν ἐννοήσατε; Περιέργον! Θά πῆ πῶς εἶθε πολὺ ἀνόητοι...

Καί με ἀνοήτους ἐγώ δέν ἔχω νά κέρω.

Ναί, αὐτὴ εἶνε! Αὐτὴ ποῦ σκέπτεσθε αὐτὴν τὴν στιγμήν.

Χαίρετε...

ΔΑΦΝΙΣ

μαθητῆς τοῦ Wahl, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μονάχου. Μέχρι τοῦ 1870 πολλὸς λόγος ἐγένετο περὶ αὐτοῦ. Κατόπιν κατέπαυσεν ἡ φήμη του.

— Ἀπέθανεν ἐν Μονάχῳ ὁ ζωγράφος O. Faber du Faur. Υἱὸς στρατηγῶ, ὑπήρέτησεν ἐν ἀρχῇ εἰς τὸν στρατόν, ὅν ἐγκατέλειψε τῷ 1867 χάριν τῆς τέχνης. Ἐμαθῆτευσε παρὰ τῷ Πιλότι, ἠσχολήθη δέ εἰς πολεμικὰς παραστάσεις. Αἱ μάχαι τοῦ Faber du Faur εἶνε ὀνομασταί.

— Ἀπέθανεν ἐν Καλσρούῃ, ἐν ἡλικίᾳ 53 ἐτῶν, ὁ ζωγράφος Hermann Göltz, διευθυντῆς τοῦ αὐτοῦ Μουσείου καί τῆς Καλλιτεχνικῆς σχολῆς. Ὁ Göltz διεκρίθη διὰ τὸ πλήρες ἐνεργείας τάλαν οὐ αὐτοῦ καί τὸν ζῆλον μεθ' οὗ διεθύμνε τὰ καλλιτεχνικὰ ἰδρύματα.

ΕΛΒΕΤΙΑ

Ἐνηγγεῖλαμεν ἤδη ὅτι ἡ Ἑλβετικὴ τέχνη ὀρηγεῖ τὸν θάνατον τοῦ ἐξοχῶς εὐνοουμένου μαθητοῦ τοῦ Μπαϊκλιν, τοῦ Hans Sandreuter, θανόντος ἐν τῇ ἀκμῇ σφριγηλοτάτου καλλιτεχνικοῦ ταλάντου. Ὁ Sandreuter ὡς σπουδαστῆς ἀκόμη ἔσχε ἀγνήν συνείδησιν τῆς ἀξίας τοῦ συμβολισμοῦ ἐν τῇ τέχνῃ. Ὅτε τῷ 1875 μετέβη μετὰ τοῦ Μπαϊκλιν εἰς Φλωρεντίαν, ὁ ἔσχε πρὸς τήν τέχνην καί τὸ Ἰταλικὸν τοπεῖον κατέστησαν ἐν αὐτῷ βαθύτερον τό αἰσθημα τοῦ καλοῦ. Ἀργότερον μετέβη εἰς Παρισίους, ἔνθα διέμεινεν ἐπὶ τριε-

τίαν. Ἄλλ' ἡ Ἰταλία ὑπῆρξε πάντοτε ἡ χώρα, εἰς ἣ ἐπεζήτησε τὴν ἐμπνευσίν.

Ὁ Sandreuter εἶχε γράψῃ κῆποτε: «Ὁ ζωγράφος δέν πρέπει νά ὀμιλῇ ἢ διὰ τῶν ἔργων του. Δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τὰ ἐννοοῦν, κάθε ἄλλη εὐγλωττία εἶνε περιττή». Τὸ χαρακτηριστικόν εἶνε ὅτι ὁ Sandreuter καίτοι πιστός ὀπαδὸς τῆς σχολῆς τοῦ Μπαϊκλιν, δὲν ἦτο ἀπλῆ ἡχώ, κοινὸς μιμητῆς, ἀλλὰ δημιουργὸς ἰδίως ἐκφράσεως, ἰδίως καλλιτεχνικῆς προσωπικότητος, εἰλικρινοῦς. Ἐκ τῶν ἔργων του διακρίνονται: ἡ Κρήνη τῆς νεότητος, τὸ Dolce far niente, ἡ «Πύλη τοῦ Παραδείσου», τὸ «Θεῖον εἰδύλλιον». Ἄλλὰ καί ἐν τῇ διακοσμητικῇ διεκρίθη, εἶνε δέ ὀνομαστὸν τὸ Fresque de l'Abbaye des forgerons ἐν Βασιλείᾳ. Τὸ τελευταῖον του ἡμιτελὲς ἔργον εἶνε μία σειρά Μωσαϊκοῦ προωρισμένη διὰ τό αἶτωμα τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου τῆς Ζυρίχης.

ΓΑΛΛΙΑ

Εἶνε γνωστός ὁ ὑπὸ τό ὄνομα Prix Grand de Rome διαγωνισμός, καθ' ὃν ἐν Prix de Rome διαγωνισμῷ τῶν ἀποφοίτων τῆς ἐν Παρισίαις Καλλιτεχνικῆς σχολῆς (ἐκ τῶν ὁποίων κατόπιν ἄλλου διαγωνισμοῦ ἀπομένουν οἱ κρᾶτιστοι), καί ἐν θέματι κοινῷ δι' ὅλους βραβεύεται ἐν ἔργον ζωγραφικῆς, ἐν γλυπτικῆς καί ἐν ἀρχιτεκτονικῆς, οἱ δὲ βραβευόμενοι ἀποστέλλονται πρὸς τελοῦσαι ποίησιν εἰς Ρώμην. Τὸ Prix de Rome εἶνε τό σπουδαιότερον καλλιτεχνικὸν βραβεῖον, τίτλος τιμῆς ἐξαιρετικῆς. Ἐφέτος ἐδόθησαν ὡς θέματα ἐν μὲν τῇ ζωγραφικῇ «Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύων τοὺς ἀσθενεῖς» ἐν δὲ τῇ γλυπτικῇ «ἡ ἐξορία τοῦ Οἰδίποδος». Ἐν τῇ ζωγραφικῇ ἔλαβε τό βραβεῖον ὁ L. Jacquot-Defrance, εἰκονίσας τὸν Ἰησοῦν μεταβαίνοντα πρὸς τό ἐσπέρας εἰς τὴν πύλιν τῆς πόλεως: ὅσοι εἶχον ἀσθενεῖς ἔσπευδον νά ὀδηγήσων αὐτοὺς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις θέτων ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς τὴν γείτρα, ἐθεράπευεν αὐτόν. Ἐν τῇ γλυπτικῇ ἔλαβε τό βραβεῖον ὁ L. H. Bouchard. Ὁ Οἰδίπους, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του Ἀντιγόνης, ἐξέρχεται τῶν Θηβῶν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν ἀσῶν τῶν κατοίκων, διότι ἐνεκα τῶν ἀμαρτημάτων του ἔφερε τὸν λοιμὸν εἰς τὴν πόλιν. Εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τὸ βραβεῖον ἔλαβεν ὁ M. Hulot.

— Ἐν Plombières ἀπεκαλύφθη τό μνημεῖον τὸ ἐγερθὲν εἰς τὸν περίφημον τοπειογράφον Louis Français. Ἐν τῇ βᾶσει εἰκονίζεται ἡ θεὰ τῶν δασῶν καί ἡ ἀνοικίς με δύο αἰλούς. Γλύπτῃς ὁ Reynoi, ὅστις κατήγαγε θρίαμβον διὰ τοῦ μνημείου τούτου.

— Εἰς τὸ χωρίον Condé sur Escaut ἐνθα ἐγεννήθη ἡ διάσημος ἠθοποιὸς Clairon, ἀπεκαλύφθη μνημεῖον, σύνθεσις τοῦ γλύπτου Gauquie.

— Ἀπέθανεν εἰς τῆς Ἀλπεῖς ὁ Γάλλος χαρακτῆς A. Champollion. Εἶχε βραβευθῆ διὰ χρυσοῦ βραβεῖου κατὰ τὴν παγκόσμιον Παρισινήν ἐκθεσιν τοῦ 1889.

— Ἀπέθανεν ὁ Γάλλος ζωγράφος Λέων Ὀλιβιέ. Ἠσχολήθη εἰς τὴν ἱστορικὴν ζωγραφικὴν, εἰς τὴν ρωπογραφίαν καί τὴν προσωπογραφίαν.

— Ἀπέθανεν ὁ γλύπτῃς Basquet.

— Λίαν προσεχῶς θ' ἀποκαλυφθῇ ἐν Παρισίαις ὁ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Μαγδαληνῆς στηθεὶς ἀνδρῆς τοῦ Ἰουλίου Σίμωνος.

— Εἰς Νανσύ ἰδρύθη Ἀρχαιολογικὴ Ἀκαδημία, παρεκλήθη δέ ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις νά παράσχῃ ἐκμαγεῖα τῶν σπουδαιότερων Ἑλλ. ἀρχαιοτήτων.

— Ἐν τῇ πόλινῃ Ἀρμποῦ, ἐνθα ὁ Παστέρ διεῖλε τὰ παιδικὰ του ἐτη ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀνδριάντος του. Εἰς τό βάθρον δύο ἀνάγλυφα ἐξεικονίζουν τὸ μὲν τὸν ἐμβολιασμὸν τῆς λύσσης, τὸ δὲ τὴν γεωργίαν καί τās ἀσθενείας τῶν ζώων.

— Εἰς ἐτέραν πόλιν, ἐξοχικὴν τῶν Παρισίων ἀπεκαλύφθη προτομὴ, ἐπὶ κομποῦ βάθρου, τοῦ Πάολ δε Κώκ, ἐν τινὶ κήπῳ. Εἰς τὴν ἐξοχὴν αὐτὴν ὁ φειδωλὸς μυθιστοριογράφος συχνὰ μετέβαινε καί διεσκέδαζε.

ΡΩΣΣΙΑ

Ἀπέθανεν ἐν Παρισίαις ἐν ἡλικίᾳ 56 ἐτῶν ὁ Ρώσος ζωγράφος Gr. Lehmann. Μαθητῆς τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἐν Πετροπόλει, ἐν τῇ ἑβραεὺθῃ, ἀπῆλθεν εἰς Ἰταλίαν καί εἶτα εἰς Παρισίους. Ἦτο ἄριστος προσωπογράφος, κατὰ τό σύστημα τοῦ Winterhalter καί τοῦ Cabanel. Ἐκ τῶν προσωπογραφίων του ὑπερέχον ἡ τοῦ Γορτακώφ καί ἡ τῆς δεσποινίδος Λιτβίν. Ἐν τῇ Παγκοσμίῳ ἐκθέσει τοῦ 1889 εἶχε λάβῃ χρυσοῦν μετάλλιον.

ΑΥΣΤΡΙΑ

Εἰς Βιέννην ἀπέθανεν ὁ γλύπτῃς θάνατος γλύπτου Βαρέσκου Ὁ Αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος Ἰωσήφ ἀπήθυσεν τὴν ἀκούσθη ἐπιστολήν πρὸς τὴν χήραν τοῦ θανόντος γλύπτου, ὅστις με τόσῃν ἐπιτυχίαν κατασκεύασε τὸν ἀνδριάντα τῆς ἀτυχῆς αυτοκρατορίας Ἐλισάβετ, ἀποθανόν ἅμα συνεπλήρωσε τό τελευταῖον τοῦτο καλλιτέχνημά του:

Ἄγαπητὴ κυρία,

Ὁ θάνατος τοῦ διακεκριμένου καλλιτέχνη καί πιστοῦ ὑπηκόου καί φίλου με κατέβλησεν. Ἄξιον μοι ἀρξέην ἐνθύμιον τὸν ἀνδριάντα τῆς ἀτυχῆς συζύγου μου. Ἀντλήσατε παρηγορίαν ἀπὸ τὰ ἐλεῆ τοῦ Παναγῶθου Θεοῦ.

Μεθ' ὑπολήψεως
Φραγκίσκος Ἰωσήφ

Τὸν ἀνδριάντα τῆς αυτοκρατορίας τὸν ὁποῖον ὁ γλύπτῃς Βαρέσκου κατασκεύασεν καί ὅστις θά στηθῇ εἰς τὸ Σένθρον, πάντες ὅσοι τὸν εἶδον τὸν ἀπεθαύμασαν. Τελεία εἶνε ἡ τέχνη. Ὁ Βαρέσκου με ἴσῃν σχεδὸν ἐπιτυχίαν εἶχε κατασκευάσει ἄλλοτε τὴν προτομὴν τοῦ ἀρχιδουκῆ Ροδόλφου καί τῆς πριγκιπίσσης Εὐγενίας. Διὰ τὸν ἀνδριάντα τῆς αυτοκρατορίας ἡ συζυγὸς τοῦ γλύπτου ἔλαβε παρὰ τοῦ αυτοκράτορος 20,000 μάρκα.

— Ἀπέθανεν ἐν Τεργέστη ὁ ζωγράφος E. Zettel. Ἠσχολήθη μᾶλλον εἰς τὴν τοπειογραφίαν.

ΙΤΑΛΙΑ

Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1902 θάνοισῃ εἰς τὸ διακοσμητικῆς Τουρίνον διεθνῆς ἐκθεσις κοσμητικῆς, ἣτις μέλλει νά περιλάβῃ πάντα τὰ ἔργα, τὰ ὁποία ἡ νεωτέρα τέχνη ἐδημιούργησε πρὸς διακόσμησιν τῶν οἰκίων. Τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνει τρεῖς κλάσεις, εἰς τās ὁποίας θά διανεμηθῶν τὰ διάφορα ἐκθέματα: Τὴν νεωτέραν οἰκίαν καί τὰ στοιχεῖα τῆς διακοσμησεως τῆς τὸ δομᾶτιον τῆς νεωτάτης κατασκευῆς τὴν οἰκίαν καί τὴν ὁδόν. Ἐπίσης ἡ ἐκθεσις θά περιλαμβάνῃ ταῖματα τῶν ζωγραφισμένων, εἰκονογραφημένων ἢ ἄλλως πως κεκοσμημένων ὀμακίων ἢ μερῶν μόνον αὐτῶν, ἣτοι τοιχογραφικὰ σκίτσα, ὀροφᾶς, διαζώματα, θύρας, παράθυρα, καπνοδόγους, ἐπιπλα. Ὡσαύτως ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ θά ἐκτεθῶν ὅλα τὰ κομφοτεχνήματα καί τὰ ἄλλα ἀντικείμενα τὰ συμπληροῦντα τὴν διακόσμησιν τῆς νεωτέρας οἰκίας, ἣτοι βιβλία εἰκονογραφημένα καί δεδεμένα, κλειθρα θυρῶν, ρόπτρα, φανάρια καί χίλια ἄλλα εἶδη.

Εἰς τὴν ἐκθεσιν θά γίνωνται δεκτὰ μόνον ἔργα πρωτοτύπου κατασκευῆς, δεικνύοντα τάσιν πρὸς τὴν αἰσθητικὴν ἀναγέννησιν τοῦ σχεδίου. Οὐτε ἄλλα ἀπομιμήσεις τῶν ρυθμῶν τοῦ παρελθόντος, οὐτε ἔργα βιομηχανίας, μὴ ἐμπνεόμενα ὑπὸ τῆς καλλιθετικῆς, θά ἐπιτραπῇ νά ἐκτεθῶσιν. Εἰς κανένα δὲ δέν θά ἐπι-

τραπή να εκθέσει άλλο τι πλὴν τῶν ἰδίων του ἔργων, ἐκτός μόνον ἐὰν πρός συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου του ἀπαιτεῖται νὰ κάμῃ χρῆσιν ὑλικῶν ξένης κατασκευῆς.

Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκθέσεως θὰ εἶνε ὁ Δούξ τῆς Ἀόστης. Θὰ δοθῶν δὲ τὰ ἐξῆς βραβεῖα: Πρῶτον, διὰ τὸ καλλίτερον σχέδιον νεωτέρας οἰκίας, ἐπαύλεως, κλπ.: δεύτερον, διὰ τὸ καλλίτερον διαμέρισμα ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν τ' ὀλιγώτερον δωμάτων προωρισμένων διὰ διαφόρους χρήσεις, κεκοσμημένων δὲ ὡς ἂν ν' ἀπετέλου ἐν σύνολον τρίτον, διὰ τὸ καλλίτερον οἰκονομικὸν διαμέρισμα συνιστάμενον ὡς τὸ ἀνωτέρω: τέταρτον, διὰ τὸ κομψότερον καὶ ὠραιότερον δωμάτιον: καὶ πέμπτον διὰ τὸ καλλίτερον δωμάτιον οἰκονομικοῦ τύπου.

— Ἀπέθανεν ὁ Ἰταλὸς ζωγράφος E Ussi, ὅστις γεννηθεὶς ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1857, ἐσπούδασεν ἐν Ρώμῃ, ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν γενέτειραν ἐγένετο καθηγητὴς τῆς Ἀκαδημίας. Ἐπεδόθη εἰς τὴν ἱστορικὴν ζωγραφίαν. Εἰκόνες του γνωσταὶ εἶνε ὁ θάνατος τοῦ Βαυάρδου, ἡ ἔξωσις ἐκ τῆς Φλωρεντίας τοῦ δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἡτις ἔτυχε μεταλλίου τιμῆς κατὰ τὴν παγκόσμιον ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τῷ 1867, ὁ Καρδινάλιος τῶν Μεδίκων, ἀποπειρώμενος νὰ δηλητηριάσῃ τὸν Bianca Capello κλπ. Ὁ Ussi ἐκλήροδοτησεν 125,000 φρ. εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Καλῶν Τεχνῶν τῆς Φλωρεντίας πρὸς ἰδρύσιν διαγωνίσματος εἰσιογραφίας μεταξὺ Ἰταλῶν ζωγράφων.

— Ἀπέθανεν ἐν Γαλλίᾳ ὁ Ἰταλὸς χαράκτης F. Janinski.

ΤΟΥΡΚΙΑ

Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς ἐπιγραφή εὑρέθη εἰς θέσιν «Δύο Ἐκκλησίαι» τῆς Κω, ἐπὶ μαρμάρου λευκοῦ μήκους 75. πλάτους 34 καὶ πάχους 11 μετὰ πορφυροβαφῶν γραμμάτων ἴχνη ὕψους 2. Εἶναι δὲ προωρισμένη σὺν ἄλλοις καὶ αὕτη νὰ συμπληρώσῃ τὸν πλουσιώτατον ἀριθμὸν τῶν δημοσιευμένων ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου Ροδόλφου Χέρζου, τιμῶντος τὰ μέγιστα τὴν βερολίνοιον Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν, δαπάναις τῆς ὁποίας τρία ἔω: τώρα ἔτι μετὰ ζήλου ἀκατασχέτου ἐργάζεται.

— Ὁ γραμματεὺς τῆς Βασιλίσσης κ. Λαμπάκης ὅστις πρὸ μηνὸς μετέβη εἰς Ἅγιον Ὄρος πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν αὐτῶν κειμηλίων, ἐφωτογράφησε πλεῖστα ἀρχαῖα ἀντικείμενα φυλασσόμενα ἐν ταῖς μοναῖς.

ΑΣΣΥΡΙΑ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Βερολίνου, ἡ ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς ἐταιρίας τῆς Ἀνατολῆς ἀποσταλεῖσα ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν διδάκτορα κ. Καλδεδάη κατέβησεν ν' ἀνακαλύψῃ ἐν Βαβυλωνίᾳ τὴν αἰθουσαν τοῦ θρόνου τοῦ Ναβουχοδονόσσου. Εἶναι δὲ αὕτη μεγάλη οἰκοδομὴ μήκους 52 μέτρων καὶ πλάτους 8. Ἀπέναντι τῆς εἰσόδου ὑπάρχει θολοειδῆς εἰσοχὴ, ἐντὸς τῆς ὁποίας εὑρίσκετο ὁ θρόνος. Ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῆς Β. προσόψεως ὑπάρχουσιν ἑγγεγραμμένα ἀρχιτεκτονικὰ κοσμηματα καλῶς διατηρούμενα καὶ ἔχοντα μεγίστην ἀξίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης.

ΕΛΛΑΣ

Ἡ διεύθυνσις τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης παρέλαβε τὰς εἰκόνας Ἰ. Α. Σούτσου τὰς ἀποτελούσας τὴν συλλογὴν εἰκόνων τοῦ Ἀλεξ. Σούτσου, ἧρξισε δὲ ἡ τοποθέτησις αὐτῶν εἰς τὴν δεξιὰ τῆς ἡδὴ πινακοθήκης αἰθουσας τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἡ πινακοθήκη περιλαμβάνει περὶ τὰ 180 μικρὰ καὶ μεγάλα ἔργα, τῶν ὁποίων εἴκοσι πέντε πρωτότυποι πίνακες εἶνε μεγάλης ἀξίας, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ὅμοι: ὑπάρχουν σχεδιάσματα τὰ ὁποῖα ἐξηκρι-

θώθησαν ὡς πρωτότυπα μεγάλων ζωγράφων.

Ἡ τοποθέτησις θὰ τελειώσῃ μετὰ ἓνα μῆνα.

Τὸν προσεχῆ μῆνα ἀφικνεῖται ἐκ Παρισιῶν ὁ διακεκριμένος γλύπτης κ. Σω-εὶδήσεις γος, κληθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας πρὸς συγκόλλησιν ἀρχαιοτήτων τινῶν τῆς Ὀλυμπίας. Ὁ κ. Σωγος περπατῶναι ἤδη τὸ μνημεῖον τοῦ Ν. Ζαρίφη, ὅπερ θὰ στηθῇ ἐν τῷ ἐν Κων)πόλει τάφῳ. Εἰκόνα, ἐκ φωτογραφίας, σταλείσῃ ἡμῖν ἐκ Παρισίων, τοῦ μνημείου τούτου, ὅπερ εἶνε ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τοῦ κ. Σωγος, δημοσιεύμενον ἐν ἄλλῃ σελίδι. Παρίσταται ἡ εὐγνωμοσύνη ἀνυψοῦσα ἐν παιδίῳ — σύμβολον ἀθωότητος — τὸ ὁποῖον στεφανώνει τὴν προτομὴν τοῦ εὐεργέτου. Ἡ προτομὴ δὲν φαίνεται ἐν τῇ εἰκόνι, διότι δὲν ἐποποθετήθη ἀκόμη.

— Ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος, πρόεδρος τῆς Ἀρχ. Ἐταιρίας ὤρισεν ὡς χρόνον τῆς συγκλήσεως τοῦ Διεθνούς Ἀρχαιολογ. συνεδρίου τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1903.

— Ὁ ἐν Κερκύρα ἄριστος ὑδρογράφος κ. Ἄγγ. Γαλλινῶς ἠτοίμασε νέαν σειρὰν ὑδατογραφῶν τοπειῶν Ἑλληνικῶν καὶ Αἰγυπτιακῶν, ἣν θὰ ἐκθέσῃ τὸν προσεχῆ μῆνα ἐν Λονδίῳ, ἐνθὰ ἐτήσιος: στέλλει ἔργα.

— Ἐὶς τὸ Studio εἰς τὸ τελευταῖον αὐτοῦ τεῦχος δημοσιεύει ἐν ἐξόχῳ καλλιτεχνικῇ ἐγγράμμῳ ἐκτός κειμένου εἰκόνα ἐν ἔργον ποιητικῆς τῆς κυρίας Ἄνας Παπαδοπούλου, τὸ γένος Μελά, ὅπερ ἀπέστειλεν ἐξ Ὀροβιῶν τῆς Εὐβοίας, ἐνθὰ παρεθέρize. Τὸ ἔργον εἶνε ἐκτάκτως ἐπιτυχὲς κατὰ τὸν χρωματισμὸν καὶ τὴν ἐν γένει σύνθεσιν, διασώζει δὲ πλῆρη τὸν ἐγγῶρον τύπον.

— Ὑπὸ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων θὰ ἐγερθῇ ἀνδριάς εἰς τὸν Συγγρόν.

— Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία θὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς εἰς τὸν περὶ τῆς Παλαιᾶς ἀγορᾶς χώρον.

— Ἡρέαντο ἀνασκαφαὶ δοκιμαστικαὶ εἰς Ἀντικύθηρα, ἐν τῇ νεκροπόλει ἐντὸς τῆς πόλεως τῆς ἀρχαίας Αἰγίλης. Αὐτῶν σώζεται τὸ πλεῖστον τῶν τειχῶν, φαίνονται δὲ καὶ εἰσόδον οἰκημάτων, ἐντὸς δὲ τῆς πόλεως τάφοι σώζονται πολλοί, τινὲς τῶν ὁποίων ἔχουν συληθῆ ἄλλοι δὲ εἶνε ἐντελῶς ἀνέφατοι.

— Ἐπανήλθεν ἐκ Κερκύρας, ἐνθὰ παρεθέρize ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Μποκατσιάμπης, ὅστις νέας ἐπιλοτένησεν αὐτῶν εἰκόνας, ἃς θὰ ἐκθέσῃ προσεχῶς ἐν ἰδίᾳ ἐκθέσει. Μεταξὺ τῶν νέων ἔργων διακρίνεται ἡ «Τρικυμία» θαλασσογραφία πλήρης δυάμεως καὶ ἐν παστέλ «Τὸ ἄστρον» ἐκπροσωπούμενον διὰ μιᾶς ἰδεώδους παρθενικῆς κεφαλῆς. Ἐκτός τῶν εἰκόνων αὐτῶν, ὁ κ. Μποκατσιάμπης ἀπέστειλεν ἤδη εἰς Ρώμην δώδεκα πίνακας πρὸς ἐκθεσιν.

— Ἡρέαντο τὰ μαθήματα τοῦ Πολυτεχνείου.

— Δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας θὰ ἰδρυθῶσι ἀρχαιολογικὰ Μουσεῖα ἐν Μυκῶν καὶ ἐν Θέρμῳ.

— Προεκηρύχθη καὶ πάλιν διαγωνισμὸς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργ. τῶν Ναυτικῶν διὰ τὸν ἀνδριάντα Βασσάνη.

— Ἡ Β' Πανελληνίος ἐκθεσις γυναικείας βιοτεχνίας ἐν Χαλκίδι ἀνεβλήθη διὰ τὴν 21 Ἀπριλίου 1902.

— Ἀποφασισθείσης τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐν Θέρμῳ ἀνασκαφῶν παρὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας ἀπῆλθεν ὁ ἑφορος κ. Σωτηριάδης. Αἱ νέαι ἀνασκαφαὶ σκοποῦν κυρίως τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ χώρου τοῦ πρὸ τῆς στοᾶς ὅτε θὰ ἀποκαλυφθῶν ἴδωα τὰ μνημεῖα καὶ θὰ ἀναφανῇ ὁ Θέσμος, ὡς εἶχε κτισθῆ τὸ πάλαι.

— Ὁ ἐν Βιέννῃ διάσημος γλύπτης κ. Στούρν, ὁ συγκολλητὴς τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἐφέσου, ἔρχεται εἰς Ἀθήνας πρὸς συγκόλλησιν τοῦ Ἑρμοῦ τῶν Ἀντικυθέρων.

— Ὑπὸ τῆς πρυτανείας τοῦ Πανεπιστημίου ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Μποκατσιάμπην νὰ γράψῃ τὴν εἰκόνα τοῦ μακαρίτου Γαλθάνη.

Ἡ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ. — Νεώτατον ἔργον τοῦ μεγαλειτέρου Γάλλου ζωγράφου, τοῦ Bonnat, προωρισμένον διὰ τὸν ὄρον τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ Ἐφετείου τῶν Παρισίων. Ὑψηλὰ παρίσταται ἡ Δικαιοσύνη, ἧτις, συμβουλοῦσα τῆς Ἀληθείας, κρημνίζει τοὺς ἐνόχους εἰς τὴν αἴθυσσαν τῆς ἀπωλείας. Οἱ κριτικοὶ ἐξήραν πολὺ τὸ ἔργον τοῦ Bonnat διὰ τὴν ἰσχυρὰν ἔκφρασιν.

ΥΠΝΟΣ. — Ἐργον ὑπενουμιζόν τὸν ἸΗ' αἰῶνα καὶ τὴν Ἀγγλικὴν σχολήν. Κατόρθωσεν ὁ καλλιτέχνης νὰ διατηρήσῃ ἐν τῷ ὕπνῳ τὴν εὐγένειαν τῆς μορφῆς καὶ τὸ πνευματικὸν τῆς φυσιογνωμίας.

Ἡ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. — Ἀποφυλλίζει τὴν μαργαρίταν, τὸ μαντεῖον τῶν ἐρωτευμένων, καὶ μία ἀόριστος μελαγχολία πλανᾶται εἰς τὰ ποιητικὰ μάτια τῆς. «Ὅχι!» ἀπήνησεν ἡ μαργαρίτα. Καὶ τὸ εἰκονίζει τὸσον εὐμορφα ὁ καλλιτέχνης, τὸσον ποιητικὰ...

Ἡ ΝΙΚΗ. — Κατὰ τὴν ἐκ Πατρῶν διευλευσιν τῶν Ρουμάνων οἱ Πατρινοὶ φοιτηταὶ ἀνέθηκαν τῷ ἐν Πάτραις καλλιτέχνῃ κ. Ἐπ. Θεωμοπούλῳ νὰ ζωγραφίσῃ τὴν Νίκην, ἧτις καὶ ἐδόθη εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐκδρομῆς κ. Τοτσιλέσκου πρὸς ἀνάμνησιν. Ἀντίτυπον τῆς εἰσιογραφίας ταύτης δημοσιεύμενον ἐκ φωτογραφίας.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ:

Νικ. Βάγια. Σχολικὴ δρόσος. — Καλλίστη συλλογὴ παιδικῶν ποιημάτων, μετὰ μονολόγων καὶ διαλόγων περὶ τῶν ἐμμέτρων. Διὰ τὸν σκοπὸν, δι' οὗ ἐξεδόθη τὸ βιβλίον εἶνε ἄριστον, ὁ συγγραφεὺς δὲ ἀποδεικνύεται ἔχων ποιητικὴν καὶ παιδαγωγικὴν ἰκανότητα.

Ἡ ἀληθὴς Ἰθάκη τοῦ Ὀμήρου. — Ἀρχαιολογικὴ μελέτη ὑπὸ Νικ. Παυλάτου. Σελ. 16.

Δ. Σολωμοῦ. «Ἄπαντα τὰ εὐρισκόμενα». Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Μαρασλή. Εἰκόνας Ν. Γούζη καὶ Γ. Ἰακωβίδου. Σελ. 352 8ον. Δρ. 2,50

Ἐλλειψιδίου ἀληθῶς τοῦ βιβλίου ἀποτελεῖ ἡ μὴ ἀναδημοσιεύσις τῶν ἐν τῇ α'. ἐκδόσει τῶν «Ἀπάντων» τοῦ Σολωμοῦ προλεγόμενον τοῦ ἀειμνήστου Πολυλά. Τὰ ὀνόματα Πολυλά καὶ Σολωμοῦ, τοῦ μὲν ὡς κριτικοῦ, τοῦ δὲ ὡς ποιητοῦ, εἶνε τὸσον στενὰ συνδεδεμένα. ὥστε ὁ χωρισμὸς αὐτὸς ἀπάδει πρὸς τὴν μνήμην ἀμφοτέρων, τοσοῦτο δὲ μᾶλλον, καθόσον ἡ α'. ἐκδοσις εἶνε σήμερον ἐξηνητημένη.

L. Smidt. — Ἡ ἠθικὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. — Μετάφρασις Δ. Ἰωαννίδου Ὀλυμπίου. (Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Μαρασλή).

La Revue du Bien, humanitaire, littéraire et artistique, 34, rue Gay Lussac, Paris. — Sommaire du no de Septembre. (à 50 centimes). — Chronique, par G. Oudinot. — La Borne, par Marc Legrand. L'exposition de Glasgow, par Patrick Geddes. — Fin du jour, par Jean Lorédan. — Rubioles, par Jean Sigaux. — Le bon juge, par Ruelle. — Le bien qu'on fait. — Le bien à faire. — Les œuvres. — A. Séon, par Raynaud. — Sur le lac, par J. Bach. — Sisley. — Con-

seils à ma fille, par L. Duvauchel. — Une fête, par Tourgueneff. — Les actes. — La tuberculose, par le docteur E. Lrgrand. — Bibliographie.

Abonnements: Paris, 5 fr.; départements: 6 fr. étranger: 8 fr.

Almanach der Lustigen Blätter 1902. Ἐν Βερολίῳ. Περιέχει ἐξόχους γελοιογραφίας ἐν αἷς καὶ Γερμανῶν καλλιτεχνῶν.

Γ. Μιστριώτου. — Ἰππόλυτος στεφαννφόρος. Μετ' εἰσαγωγῆς. Ἐν Ἀθήναις.

Ἐκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἐν Χανίοις φιλανθρωπικοῦ συλλόγου ἡ «Ἐλπίς».

ΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΙ:

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον. Ἐν Κ)πόλει. Ἔτος Β'. 1902. Ἐκδότης I. Βρετός.

Παιδικὸς κόσμος. Περιοδικόν. Διευθυντῆς Ἰω. Σακελλαρίδης. Ἐν Κων)πόλει.

Ἀνεκδότα ἔργα Διονυσίου Λάτα, ἀρχιεπισκόπου Πανωνίου Ἡμερολόγιον. — Ἐν Σμύρνῃ.

Ὀδηγὸς τοῦ Πειραιῶς τοῦ ἔτους 1902 μετὰ φιλολογικῶν παρατηρήματων ὑπὸ Γ. Βώκου.

Ὁ κ. Μ. Ζώρας ἐν Σύρῳ ἀγγέλλει τὴν ἐκδοσιν τῶν δραματικῶν ἔργων του εἰς δύο τόμους.

Ἰ. Π. Ἰωαννίδου Σήμενα. — Ποιητικὴ συλλογὴ.

Χ. Βαρλέντη Κρυφῆς δόξες. — Συλλογὴ ποιητικῆ.

Ἡμερολόγιον 1902. — Ἐν Κων)πόλει ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς δεσποιν. Κορν. Πρεβεζιώτου καὶ τοῦ κ. Ἐμ. Ταβανιώτου. Ἔτος Ε'.

Οἰκογενειακὸν Ἡμερολόγιον. — Ἔτος Γ'. ὑπὸ Ἀννης Σερούτου. Ἐν Ἀθήναις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

G Codin. L'Esthétique et la décentralisation d'art.

La photographie en tourisme. Ἐν τῷ περιοδικῷ (Die Wage, Βιέννη).

— Ἐν τῇ Revue universelle ἀρ. 33 ἐδημοσιεύθη μελέτη περὶ τοῦ διασήμου γλύπτου Rodin μετ' εἰκόνων ὑπὸ τοῦ C. Mauclair.

La photographie au charbon ὑπὸ P. Darby.

Ἐν τῷ ἐν Φλωρεντίᾳ ἐκδιδόμενῳ περιοδικῷ La Rassegna nazionale ἐδημοσιεύθη κρίσις περὶ τῆς Καλλ. Ἐκθέσεως τῆς Βενετίας ὑπὸ τοῦ S. Benelli.

Dessins d'enfants. Περιεργότατον ἄρθρον μετὰ πολλῶν σχεδίων ὑπὸ τῆς κ. A. Besnard ἐν τῇ Revue universelle. Ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ δημοσιεύεται ἄρθρον τοῦ Grosjean Mauirin ὑπὸ τὸν τίτλον «L'Education artistique populaire».

Dictionary of Architecture and Building ὑπὸ R. Sturgis (N. Ὑόρκη).

Gardening for Beginners ὑπὸ E. Cook (Λονδίον).

Bungalows and Country Residences: A series of Desings ὑπὸ Briggs, 5η ἐκδοσις νεωτάτη (ἐν Λονδίῳ).

Zweige und Ranken (Λειψία). Μέγα βοήθημα διὰ τοὺς σπουδαστὰς τοπειογράφων. Περιέχει μεγάλους πίνακας τοπειογραφῶν.

L. Bénédite. Les Sculpteurs Français contemporains. Φρ. 30. Συλλογὴ 104 ἔργων γλυπτικῆς κατ' ἐκλογὴν.

H. Bouchot. L'art dans la décoration du diplôme Συλλογὴ σχεδίων.

L. Cloquet. Traité d'architecture (Στοιχεῖα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. — Ὑγιεινὴ. — Τύποι οἰκοδομῶν. — Αἰσθητικὴ καὶ σύνθεσις). Τομ. Ε (τελευταῖος) Φρ. 20.

H. Clouzot Catalogue descriptif et raisonné de l'œuvre de A. de Rochebrune (1824—1900.

H. Hamel. Art et critique.
 E. Hareux. Cours complet de peinture à l'huile (L'art, la Science, le métier du peintre) 2 τόμοι μετὰ 300 σχεδίων καὶ 64 πινάκων. Φρ. 25.
 Studio. Ap. 101.—La Renaissance de la peinture à la Détrempe ὑπὸ Vallance.
 Studio. — Ἡ διεθνὴς ἔκθεσις τῆς Γλασκώθης (ἄρθρον β').—Ἡ ἀγιογραφία ἐν τῇ Πινακοθήκῃ τῆς Ὀλλανδικῆς τέχνης.—Σχεδιογραφήματα τοῦ Wilson Ἐν τῷ ἰδίῳ περιοδικῷ ἀρ. 102 τῆς 15 Σεπτεμβρίου. Ὁ θαλασσογράφος Allan.—Κρίσεις περὶ τοῦ ζωγράφου Craig.
 Pittura Italiana antique e moderna, ὑπὸ A. Melano.
 Spanien ὑπὸ J. Israels.
 Attraverso gli Allie le Cartelle ὑπὸ V. Pica.

Καλλιτέχνην. — Σκίτσα τοῦ Μορέλλη ὑπάρχουν δύο ἐν Ἀθήναις. Τὸ ἕξει ἡ κ. Ἀσπασία Νάζου, ἣν διατρέψουσιν ἐν Νεαπόλει ἐγνώρισεν ὁ Μορέλλης, ὅστις τόσον ἐθέληθ' ἐκ τῆς Ἑλλ. καλλιτέχνης τῆς «Καρυατίδος», ὡς τὴν ἀπεκάλεσε, ὥστε ἐξήγησε καὶ τῆς ἔκαμε τὴν προσωπογραφίαν τῆς, ἀπὸ τὴν ἐνέδυσσε μὲ μίαν κυανὴν χλαμύδα. Τὸ ἔργον δὲν διακρίνεται ἐπὶ ὁμοιότητι, εἶνε ὁμῶς τεχνικὸν πολὺ, εὐρίσκειται δὲ εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Μορέλλη, ὅστις τότε ἐδωρήσατο εἰς τὴν κ. Νάζου δύο σκίτσα, ὧν τὸ ἐν δι' ἄνθρακος εἰργασμένον.
 Ν. Β. Ἐνταῦθα. — Εἰς τὸ προσεχές.
 Δ. Α. Ν. Ἐνταῦθα. — Θερμὰς εὐχαριστίας δι' εὐγενεῖς κρίσεις σας. Ὡς πρὸς τὸ διήγημα, φαίνεσθε ἐμπνεόμενος πολὺ ἐκ τῶν παλαιῶν Γαλλικῶν μυθιστορημάτων. Ἀνάγκη νὰ ἐξελληνίσῃτε ὕψος καὶ θέμα.
 Ἀθ. Ρ. Ἐνταῦθα. — Μετάφρασις τοῦ ἰδίου ποιήματος τοῦ Verlain ἐδημοσιεύθη, κἄπως καλλιτέρα, εἰς ἕτερον περιοδικόν. Συνεπὸς δὲν θὰ δημοσιευθῇ.
 Φλ. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Σώχου ὁ ἀνδριὰς τοῦ Κολοκοτρώνη πρέπει νὰ στηθῇ εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, ἀκριβῶς εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κήπου μεταξὺ τῶν δύο χαλκίνων δρομέων, οὕτω δὲ καὶ ὁ περὶπατος δὲν ἐμποδίζεται, καὶ ὁ ἀνδριὰς θὰ κερδίσῃ ὑπὸ αἰσθητικὴν ἔποψιν, ἂν μάλιστα τὸ μέρος ἀνοίχθῃ καὶ σχηματισθῇ μικρὰ πλατεῖα πέριξ.
 ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ
 Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ κ. δὲ Βιάζης ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ παρεσιέφθουσαν τὰ ἐξῆς τυπογραφικὰ λάθη.
 Σελ. 151, στήλῃ β'. στ. 40, ἀντὶ Προσαλέτη ὑστερεῖ, γράφει: Προσαλέτη δὲν ὑστερεῖ.
 Σελ. 152, στήλῃ α', στ. 8, ἀντὶ Κερκύρας, γράφει: Κερκύρας-
 Σελ. 152, στήλῃ β'. στ. 9, ἀντὶ νὰ μὴ μείνη, γράφει: νὰ μείνη.

Ἔκδοσις ἑξ ἑξῆς.
 Ὅδοι ἐκ τῶν κ.κ. συνδρομητῶν δὲν ἔχουν πλήρη τὴν σειράν τῆς «Πινακοθήκης» παρακαλοῦνται ὅπως ἅμα τῇ λήψει τοῦ παρόντος φύλλου εἰδοποιήσωσι δι' ἐνὸς δελετηρίου περὶ τῶν τυχόν ἑλλειπόντων φύλλων τὸ γραφεῖόν μας, διότι ἀργότερα δὲν θὰ εἶνε δυνατόν νὰ διαβέσωμεν φύλλα πρὸς τοιοῦτον σκοπόν.

Ἀγγέλλονται βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἠθελε σταλῆ εἰς τὴν Διεύθυνσιν.

Δίδονται μαθήματα ζωγραφικῆς παρ' εἰδικοῦ ἰχνογραφίας καὶ ὕδατογραφίας. Ἰδιαιτέρα μέθοδος δι' ἀρχαρίους. Πληροφορίαι εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Πινακοθήκης».

Παραδόσεις Γαλλικῆς δι' ἀρχαρίους καὶ διὰ προχωρημένους ὑπὸ Σ. Ἰβου. Ὅδος Κοραῆ. 3.

Μαθήματα κιθάρας καὶ μαρδαλίνου. Ν. Μαλαπέτσας. Ὅδος Ἀκαδημίας 76.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,
 Τὸ “ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,, ἔργον Ν. Γύζη. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 3. Ἐπὶ πολυτελοῦς χάρτου (carton) δρ. 4.
 Οἱ “ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ,, δράμα Φρ. Κοππέ, (Σελ. 24) Δρ. 1. Ἐπὶ Ὀλλανδικοῦ χάρτου χειροποιήτου δρ. 2.
 “ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ,, Διηγήματα εἰκονογραφημένα Δ. Ι. Καλογεροπούλου. Ὀλίγα ἀντίτυπα ἐξεδόθησαν ἐπὶ πολυτελοῦς Ὀλλανδικοῦ χάρτου (à la main).

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΣΕΙΡΑ ΠΡΩΤΗ (Ἐξεδότη) ΣΕΙΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ (ὑπὸ τὰ πικαστήρια). Ἐκάστη σειρά δρ. 3.

Παραγγελίαι δεκταὶ μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου 1901 πρὸς τὸν συγγραφέα (Ὅδος Πατισίων 116) Ἀθῆνας.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ. ΔΕΚΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Ποιήματα χωρὶς στίχους.—Φωτοτυπία.—Σταλαγματῆς.—Ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς Ψυχῆς.—Ὅνειρα.—Τάφοι.

ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἐμπορικὴ καὶ Βιομηχανικὴ Ἀκαδημία

Ἐγκριθεῖσα διὰ Β. Διατάγματος. Βραβευθεῖσα διὰ τοῦ Οἰκονομικοῦ βραβείου.

ΕΤΟΣ ΟΓΔΟΟΝ

Σχολὴ Προπαιδευτικῆ.—Ἐμπορικῆ.—Βιομηχανικῆ (μετὰ Ἐλαιουργικοῦ καὶ Ζυμοτεχν. τμήματος).—Γεωργικῆ.—Μεταλλευτικῆ καὶ Μεταλλουργικῆ.—Οἰκοτροφείον Γαλλικόν.—Δελτίον Ἀκαδημίας.—Ἐσπερινὰ μαθήματα.

Γραφεῖα: Ἐπὶ τῆς πλατείας Κάνιγγος.—Ἀθῆναι.

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

“ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ,,